

EVROPSKA CENTRALNA BANKA

BANČNI NADZOR

Vodnik o podnebnih in okoljskih tveganjih

Nadzorniška pričakovanja o
upravljanju tveganj in razkritjih

BANKENTOEZICHT

November 2020

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHLAD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

BANKENAUF SICHT

SUPERVISÃO BANCÁRIA

Kazalo

1	Uvod	3
2	Obseg in uporaba	6
2.1	Uporaba v pomembnih institucijah	6
2.2	Začetek uporabe	7
2.3	Uporaba v manj pomembnih institucijah	7
2.4	Splošni bonitetni okvir	7
3	Podnebna in okoljska tveganja	10
3.1	Opredeletve pojmov	10
3.2	Značilnosti podnebnih in okoljskih tveganj	10
3.3	Ugotovitve v pregledih obstoječih razmer	14
4	Nadzorniška pričakovanja o poslovnem modelu in strategiji	15
4.1	Poslovno okolje	15
4.2	Poslovna strategija	17
5	Nadzorniška pričakovanja o upravljanju in nagnjenosti k prevzemanju tveganj	20
5.1	Upravljalni organ	20
5.2	Nagnjenost k prevzemanju tveganj	22
5.3	Organizacijska struktura	25
5.4	Poročanje	27
6	Nadzorniška pričakovanja o upravljanju tveganj	30
6.1	Okvir za upravljanje tveganj	30
6.2	Upravljanje kreditnega tveganja	34
6.3	Upravljanje operativnega tveganja	37
6.4	Upravljanje tržnega tveganja	39
6.5	Analiza scenarijev in stresno testiranje	40
6.6	Upravljanje likvidnostnega tveganja	42

7	Nadzorniška pričakovanja o razkritjih	44
	Politike in postopki razkrivanja	44
	Vsebina razkritij o podnebnih in okoljskih tveganjih	47
	Viri	49

1 Uvod

Od leta 2015, ko sta bila sprejeta Pariški sporazum o podnebnih spremembah¹ in agenda OZN za trajnostni razvoj do leta 2030, si države po vsem svetu prizadevajo za prehod v nizkoogljično in bolj krožno gospodarstvo. Na evropski ravni [evropski zeleni dogovor](#) določa cilj, da Evropa do leta 2050 postane prva podnebno nevtralna celina. Pričakuje se, da bo pri tem zelo pomembno vlogo igral finančni sektor, kot je predvideno v [akcijskem načrtu Evropske komisije za financiranje trajnostne rasti](#).

Za gospodarstvo in finančne institucije prinaša prehod v nizkoogljično in bolj krožno gospodarstvo tako tveganja kot tudi priložnosti.² Po drugi strani lahko podnebne spremembe in degradacija okolja povzročijo veliko materialno škodo, ki lahko močno prizadene realno gospodarstvo in finančni sistem. Evropska centralna banka (ECB) je zato podnebna tveganja že drugo leto zapored uvrstila v [shemo tveganj v EMN](#) kot enega glavnih dejavnikov tveganja za bančni sistem euroobmočja. Po mnenju ECB bi morale institucije podnebna in okoljska tveganja obravnavati strateško, celostno in usmerjeno v prihodnost.

ECB pozorno spremlja dogajanja, ki bodo verjetno vplivala na institucije v euroobmočju. Cilj [akcijskega načrta Evropske komisije za financiranje trajnostne rasti](#) je preusmeriti finančne tokove v trajnostne naložbe, utrditi vlogo trajnostnih pristopov pri upravljanju tveganj, izboljšati transparentnost in okrepiti dolgoročno razmišljanje. Posebej za bančni sektor je Evropski bančni organ (EBA) dobil več nalog, da preuči, kako bi bilo okoljska, socialna in upravljavska tveganja mogoče vključiti v tri stebre bonitetnega nadzora. Na tej podlagi je EBA objavil [akcijski načrt za trajnostno financiranje](#) in [dokument za razpravo](#) o vključitvi teh tveganj v regulativni in nadzorni okvir.

V tem vodniku ECB predstavlja, kako v sedanjem bonitetnem okviru razume varno in preudarno upravljanje podnebnih in okoljskih tveganj. Opisuje tudi, kako naj institucije po njenih pričakovanjih obravnavajo podnebna in okoljska tveganja – kot dejavnike, ki poganjajo obstoječe kategorije tveganj –, ko oblikujejo svojo poslovno strategijo, okvir za upravljanje institucije in okvir za upravljanja tveganj. Poleg tega pojasnjuje, kako naj institucije z razširitvijo razkritij o podnebnih in okoljskih tveganjih postanejo bolj transparentne.

Vodnik za institucije ni zavezujoč, temveč je zamišljen kot izhodišče za nadzorniški dialog, v katerem bo ECB z institucijami razpravljala o morebitnih odstopanjih njihovih praks od pričakovanj, predstavljenih v vodniku. Obenem bo še naprej razvijala svoj nadzorniški pristop k upravljanju in razkrivanju podnebnih in okoljskih tveganj, pri

¹ Podobno bodo po svetovni oceni, ki jo je pripravila znanstveno-politična platforma o biotski raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah (IPBES), na podlagi konvencije OZN o biološki raznovrstnosti predvidoma sklenjeni mednarodni sporazumi za pospeševanje trajnostne rabe ekosistemov in zmanjševanje za upadanje biotske raznovrstnosti.

² Glej npr. [ECB Financial Stability Review, maj 2019](#).

čemer bo upoštevala spremembe na regulativnem področju kot tudi nove prakse v finančnem sektorju in nadzornem okolju.

Okvir 1

Pregled nadzorniških pričakovanj ECB

1. Pričakuje se, da institucije razumejo kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni vpliv podnebnih in okoljskih tveganj na poslovno okolje, v katerem poslujejo, kar jim omogoča, da sprejemajo poučene strateške in poslovne odločitve.
2. Pričakuje se, da institucije pri oblikovanju in izvajanju poslovne strategije upoštevajo podnebna in okoljska tveganja, ki vplivajo na njihovo poslovno okolje v kratkoročnem, srednjeročnem in dolgoročnem obdobju.
3. Pričakuje se, da upravljalni organ obravnava podnebna in okoljska tveganja, ko oblikuje splošno poslovno strategijo institucije, njene poslovne cilje in okvir za upravljanje tveganj, ter da učinkovito spremlja podnebna in okoljska tveganja.
4. Pričakuje se, da institucije eksplicitno vključijo podnebna in okoljska tveganja v okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj.
5. Pričakuje se, da institucije določijo, kdo v organizacijski strukturi je v skladu z modelom treh obrambnih črt odgovoren za upravljanje podnebnih in okoljskih tveganj.
6. Na področju notranjega poročanja se pričakuje, da institucije poročajo agregatne podatke o tveganju, ki odražajo njihovo izpostavljenost podnebnim in okoljskim tveganjem, kar upravljalnemu organu in relevantnim pododborom omogoča, da sprejemajo poučene odločitve.
7. Pričakuje se, da institucije uvedejo podnebna in okoljska tveganja v obstoječi okvir za upravljanje tveganj kot dejavnike, ki vplivajo na sedanje kategorije tveganj, kar jim omogoča, da ta tveganja upravljajo, spremljajo in zmanjšujejo dovolj dolgoročno, ter da svojo ureditev redno posodablajo. Pričakuje se tudi, da ta tveganja ugotavljajo in kvantificirajo v okviru splošnega procesa za zagotavljanje kapitalске ustreznosti.
8. Pričakuje se, da institucije pri upravljanju kreditnega tveganja upoštevajo podnebna in okoljska tveganja v vseh relevantnih fazah postopka za odobritev posojila ter da spremljajo tveganja v svojih portfeljih.
9. Pričakuje se, da institucije preučijo, kako bi podnebni dogodki lahko negativno vplivali na neprekinjeno poslovanje in v kakšnem obsegu bi se zaradi narave njihovih dejavnosti lahko povečalo tveganje ugleda in tveganje odškodninske odgovornosti.
10. Pričakuje se, da institucije ves čas spremljajo učinke podnebnih in okoljskih dejavnikov na tekoče pozicije tržnega tveganja in na prihodnje naložbe ter da razvijejo stresne teste, ki vključujejo podnebna in okoljska tveganja.
11. Od institucij s pomembnimi podnebnimi in okoljskimi tveganji se pričakuje, da preverijo ustreznost stresnega testiranja, da bi ta tveganja lahko vključile v osnovni in neugodne scenarije.

12. Pričakuje se, da institucije ocenijo, ali bi pomembna podnebna in okoljska tveganja lahko povzročila neto gotovinske odlive ali izčrpanje likvidnostnih blažilnikov, in če bi jih lahko, da te dejavnike upoštevajo pri upravljanju likvidnosti in kalibraciji likvidnostnih blažilnikov.
 13. Pričakuje se, da institucije za namene regulativnih razkritij objavljajo smiselne informacije in ključna merila podnebnih in okoljskih tveganj, ki so po njihovi oceni pomembna, pri čemer upoštevajo [smernice Evropske komisije o nefinančnem poročanju: dopolnilo o poročanju o informacijah, povezanih s podnebjem](#).
-

2 Obseg in uporaba

2.1 Uporaba v pomembnih institucijah

V vodniku predstavljena pričakovanja se bodo uporabljala v nadzorniškem dialogu med ECB in pomembnimi institucijami pod njenim neposrednim nadzorom. Vodnik so skupaj razvili ECB in pristojni nacionalni organi, da bi natančneje pojasnili pričakovanja ECB glede dobrega, učinkovitega in celovitega upravljanja ter razkrivanja podnebnih in okoljskih tveganj v sedanjem bonitetnem okviru.³ Hkrati želijo z vodnikom povečati ozaveščenost institucij v panogi in prispevati k temu, da so boljše pripravljene na upravljanje podnebnih in okoljskih tveganj.

Vodnik ne nadomešča veljavne zakonodaje ali jo zamenjuje. Brati ga je treba v povezavi z drugimi vodniki ECB, še zlasti z Vodnikom ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).⁴ Nadzorniška pričakovanja se nanašajo na posamezne določbe direktive o kapitalskih zahtevah (CRD)⁵ in uredbe o kapitalskih zahtevah (CRR).⁶ Zato vsako nadzorniško pričakovanje velja za isto raven in obseg konsolidacije kot ustrezna določba.

Pričakuje se, da pomembne institucije uporabljajo ta vodnik, upoštevajoč pomembnost svojih izpostavljenosti podnebnim in okoljskim tveganjem. Za namene tega vodnika je pomembnost treba presoјati v luči ustreznih določb CRD in CRR.⁷ Omeniti velja, da je ocena pomembnosti za vsako institucijo drugačna in odvisna od značilnosti njenega poslovnega modela, okolja, v katerem deluje, in njenega profila tveganosti. Odvisno od poslovnega modela, poslovnega okolja in profila tveganosti je institucija – ne glede na velikost – lahko skoncentrirana v določenem trgu, sektorju ali geografskem območju, v katerih obstajajo pomembna fizična tveganja ali tveganja prehoda, zaradi česar je lahko izjemno izpostavljena učinkom podnebnih sprememb ali degradacije okolja.⁸ Razen tega se institucijam priporoča, da poleg vodnika ter relevantne evropske in nacionalne zakonodaje upoštevajo tudi druge publikacije s tega področja, ki so jih med drugim objavili Evropska komisija (EU COM), Evropski bančni organ (EBA), mreža za ozelenitev finančnega sistema (NGFS), Baselski odbor za bančni nadzor (BCBS), Odbor za finančno stabilnost (FSB), projektna skupina za

³ To pomeni, da namen vodnika ni uvesti dodatne revizijske zahteve.

⁴ Glej [Vodnik ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala \(ICAAP\)](#), ECB, 2018. Pričujoči vodnik o podnebnih tveganjih natančneje določa, kako naj se podnebna in okoljska tveganja upoštevajo pri upravljanju tveganj za kapital.

⁵ [Direktiva 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES \(UL L 176, 27. 6. 2013, str. 338\)](#).

⁶ [Uredba \(EU\) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe \(EU\) št. 648/2012 \(UL L 176, 27. 6. 2013, str. 1\)](#).

⁷ Glej tudi poglavji 6 in 7 v tem vodniku.

⁸ Glej »[Guide for Supervisors: Integrating climate-related and environmental risks in prudential supervision](#)«, *tehnični dokument*, NGFS, maj 2020.

finančna razkritja v zvezi s podnebjem (TCFD), Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) in pristojni nacionalni organi.⁹

Opazovane prakse, ki so v tem dokumentu predstavljene v okvirjih, služijo zgolj v ponazoritev in jih ni mogoče vedno posnemati, prav tako pa ne izpolnjujejo vedno vseh nadzorniških pričakovanj.

2.2 Začetek uporabe

Vodnik se uporablja od dneva objave. Pričakuje se, da bodo pomembne institucije pregledale, v kolikšni meri so njihove sedanje prakse upravljanja in razkrivanja podnebnih in okoljskih tveganj zanesljive, učinkovite in celovite glede na pričakovanja, predstavljena v vodniku. Kjer je potrebno, se pričakuje, da jih začnejo nemudoma izboljševati.

V okviru nadzorniškega dialoga bodo skupne nadzorniške skupine v prvi polovici leta 2021 od pomembnih institucij zahtevale, da ECB obvestijo o vseh razhajanjih svojih praks z nadzorniškimi pričakovanji, ki so opisana v tem vodniku, in jo seznanijo z ukrepi za odpravo teh razhajanj. ECB se zaveda, da je upravljanje in razkrivanje podnebnih in okoljskih tveganj še v razvoju in bo predvidoma s časom dozorelo, enako kot tudi metodologije in orodja za njihovo obravnavo.

2.3 Uporaba v manj pomembnih institucijah

Vodnik so skupaj razvili ECB in pristojni nacionalni organi, da bi zagotovili enotno uporabo visokih standardov bančnega nadzora v vseh državah euroobmočja. Pristojnim nacionalnim organom se zato priporoča, da pričakovanja, ki so predstavljena v vodniku, uporabljajo tudi pri nadzoru manj pomembnih institucij, in sicer sorazmerno z naravo, obsegom in kompleksnostjo njihovih dejavnosti. ECB se zaveda, da je več pristojnih nacionalnih organov že izdalo oziroma se pripravlja na izdajo smernic o podnebnih in okoljskih tveganjih. Manj pomembne institucije zato poziva, da poleg pričujočega vodnika upoštevajo tudi te in druge relevantne publikacije pristojnih nacionalnih organov.

2.4 Splošni bonitetni okvir

Vodnik opisuje, kako ECB razume dobro, učinkovito in celovito upravljanje ter razkrivanje podnebnih in okoljskih tveganj znotraj obstoječega bonitetnega okvira. Zanj so posebej relevantni naslednji členi CRD in CRR:

⁹ Glej npr. »Guidance Notice on Dealing with Sustainability Risks«, BaFin, 2019, »Integration of climate-related risk considerations into institutions' risk management«, dokument o dobrih praksah, DNB, 2020, in »Guide for Handling Sustainability Risks«, dokument za posvetovanje, FMA, 2020.

- Člen 73 CRD od institucij zahteva, da vzpostavijo zanesljive, učinkovite in celovite strategije in procese za redno ocenjevanje in zagotavljanje zneskov, vrst in razdelitve notranjega kapitala, za katerega menijo, da je ustrezen za kritje narave in stopnje tveganj, katerim so ali bi lahko bile izpostavljene.
- Člen 74(1) CRD zahteva, da imajo institucije stabilno ureditev upravljanja, ki vključuje jasno organizacijsko strukturo z natančno opredeljenimi, preglednimi in doslednimi ravni odgovornosti, učinkovitimi procesi za ugotavljanje, obvladovanje in spremljanje tveganj ter poročanje o tveganjih, katerim so ali bi lahko bile izpostavljene, primerne mehanizme notranjih kontrol, vključno z zanesljivimi administrativnimi in računovodskimi postopki, ter politike in prakse prejemkov, ki so skladne s preudarnim in učinkovitim upravljanjem tveganj in ga tudi spodbujajo.
- Člen 74(2) CRD določa, da morajo biti ureditve, procesi in mehanizmi iz odstavka 1 celoviti in sorazmerni z naravo, obsegom in zapletenostjo tveganj, ki izhajajo iz poslovnega modela in dejavnosti institucije. Pri tem se upoštevajo tehnična merila iz členov 76 do 95.
- Člen 76(1) CRD zahteva, da institucije zagotovijo, da upravljalni organ odobri ter redno pregleduje strategije in politike za prevzemanje, upravljanje, spremljanje in zmanjševanje tveganj, katerim so ali bi lahko bile izpostavljene, vključno s tveganji, ki izvirajo iz makroekonomskega okolja, v katerem poslujejo, glede na stanje poslovnega cikla.
- Člen 79 CRD določa konkretne zakonodajne zahteve za kreditno tveganje in tveganje nasprotne stranke, za katere morajo pristojni nacionalni organi zagotoviti, da so za institucije v veljavi.
- Člen 83(1) CRD določa, da morajo pristojni organi zagotoviti, da se izvajajo politike in procesi za ugotavljanje, merjenje in upravljanje vseh pomembnih virov in vplivov tržnih tveganj.
- Člen 85 CRD določa, da morajo pristojni organi zagotoviti, da institucije izvajajo politike in procese za ovrednotenje in upravljanje izpostavljenosti operativnemu tveganju, [...] ter da se pripravijo krizni načrti in načrti neprekinjenega poslovanja, ki institucijam zagotovijo, da lahko neprekinjeno poslujejo in omejijo izgube v primeru resne motnje poslovanja.
- Člen 91 CRD zahteva, da imajo člani upravljalnega organa ustrezno znanje, veščine in izkušnje za opravljanje svojih nalog.
- Člen 431(3) CRR zahteva, da institucije sprejmejo formalno politiko za uskladitev z zahtevami glede razkritij iz dela 8 [CRR] ter imajo politike za ocenjevanje primernosti njihovih razkritij, vključno z njihovim preverjanjem in pogostostjo. Institucije morajo imeti tudi politike, s katerimi ocenijo, ali njihova razkritja udeležencem na trgu celovito prikazujejo njihov profil tveganosti.
- Člen 432(1) CRR določa, da institucije lahko izpustijo eno ali več razkritij iz naslova II, če se informacije, predložene v okviru takšnega razkritja, ne štejejo za

pomembne, razen za razkritja iz člena 435(2)(c) ter členov 437 in 450. Šteje se, da so informacije v razkritjih pomembne, če bi njihova opustitev ali napačna navedba lahko spremenila ali vplivala na oceno ali odločitev uporabnika, ki te informacije uporablja za sprejemanje ekonomskih odločitev.

Organ EBA je sprejel več smernic, ki podrobneje opredeljujejo zgornje člene. Kjer se vodnik sklicuje na te smernice, jih je treba brati v povezavi z ustreznimi členi CRD/CRR. Posebej relevantne so naslednje smernice EBA:

- Smernice Odbora evropskih bančnih nadzornikov (CEBS) z dne 27. oktobra 2010 o porazdelitvi likvidnostnih stroškov;
- Smernice EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11);
- Skupne smernice ESMA in EBA o ocenjevanju primernosti članov upravljalnega organa in nosilcev ključnih funkcij v skladu z Direktivo 2013/36/EU in Direktivo 2014/65/EU (EBA/GL/2017/12);
- Smernice EBA o spremenjenih skupnih postopkih in metodologijah za proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) in nadzorniško stresno testiranje (EBA/GL/2018/03);
- Smernice EBA za stresno testiranje institucij (EBA/GL/2018/04);
- Smernice EBA o preudarnih politikah prejemkov v skladu s členoma 74(3) in 75(2) Direktive 2013/36/EU ter razkritjih v skladu s členom 450 Uredbe (EU) št. 575/2013 (EBA/GL/2015/22);
- Smernice EBA o pomembnosti, poslovni skrivnosti in zaupnosti ter o pogostosti razkritij v skladu s členi 432(1), 432(2) in 433 Uredbe (EU) št. 575/2013 (EBA/GL/2014/14);
- Smernice EBA o zunanjem izvajanju (EBA/GL/2019/02);
- Smernice EBA o odobravanju in spremljanju kreditov (EBA/GL/2020/06)

3 Podnebna in okoljska tveganja

3.1 Opredelitve pojmov

Podnebne spremembe in degradacija okolja so viri strukturnih sprememb, ki vplivajo na gospodarsko aktivnost in s tem posredno na finančni sistem. Po splošnem razumevanju zajemajo podnebna in okoljska tveganja dva glavna dejavnika tveganj:

- **fizično tveganje** se nanaša na finančni vpliv podnebnih sprememb, kar zajema pogostejše ekstremne vremenske pojave in postopne spremembe podnebja ter degradacijo okolja, kot so onesnaževanje zraka, vode in tal, pomanjkanje vode, izginevanje biotske raznovrstnosti in krčenje gozdov.¹⁰ Fizično tveganje je zato »akutno«, kadar je posledica ekstremnih dogodkov, kot so suše, poplave ali neurja, ali »kronično«, kadar je posledica postopnih premikov, kot so naraščanje temperature, zviševanje gladine morja, pomanjkanje vode, izginevanje biotske raznovrstnosti, sprememba rabe zemljišč, uničevanje habitatov in pomanjkanje virov.¹¹ Ti dejavniki lahko neposredno povzročijo na primer materialno škodo ali upad produktivnosti ali pa posredno privedejo do naknadnih dogodkov, kot so motnje v dobavnih verigah;
- **tveganje prehoda** se nanaša na finančne izgube institucije, ki nastanejo neposredno ali posredno zaradi prilagajanja na nizkoogljično in bolj trajnostno gospodarstvo. Sprožijo ga lahko dejavniki, kot so razmeroma nenadna uvedba podnebnih in okoljskih politik, tehnološki napredek, spremembe v razpoložanju na trgih ali spremembe v tržnih izbirah.

3.2 Značilnosti podnebnih in okoljskih tveganj

Dejavniki, ki poganjajo fizična tveganja in tveganja prehoda, vplivajo na gospodarsko aktivnost, ta pa zatem vpliva na finančni sistem. Ta vpliv je lahko neposreden, na primer z nižjo dobičkonosnostjo ali zmanjšanjem vrednosti sredstev, ali pa posreden z makrofinančnimi spremembami.¹²

Ta tveganja vplivajo tudi na srednjeročno in dolgoročno odpornost poslovnega modela institucije, prizadenejo pa predvsem tiste institucije, katerih poslovni model je usmerjen na sektorje in trge, ki so posebej občutljivi na podnebna in okoljska tveganja. Poleg tega fizična tveganja in tveganja prehoda lahko povzročijo nadaljnje izgube, ki

¹⁰ Glej »Guide for Supervisors: Integrating climate-related and environmental risks in prudential supervision«, *tehnični dokument*, NGFS, maj 2020.

¹¹ Glej »Values at risk? Sustainability risks and goals in the Dutch financial sector«, *poročilo*, DNB, 2019; »Indebted to nature: Exploring biodiversity risks for the Dutch financial sector«, *poročilo*, DNB, junij 2020; in »Guide for Supervisors: Integrating climate-related and environmental risks in prudential supervision«, *tehnični dokument*, NGFS, maj 2020.

¹² Čeprav podnebne spremembe in degradacija okolja lahko ustvarijo mikrobonitetna in makrobonitetna tveganja, je treba poudariti, da je ECB ta vodnik pripravila v sklopu nalog, ki so ji podeljene z uredbo o EMN, zato je vodnik omejen na mikrobonitetna tveganja.

neposredno ali posredno izhajajo iz pravnih terjatev do institucij (»tveganje odškodninske odgovornosti« oz. *liability risk*¹³) ali iz izgube ugleda, ker javnost, nasprotne stranke ali vlagatelji začnejo povezovati institucijo z negativnimi vplivi na okolje (»tveganje ugleda«).

Zaradi tega sta fizično tveganje in tveganje prehoda dejavnika, ki poganjata obstoječa tveganja, predvsem kreditno, operativno, tržno in likvidnostno tveganje, pa tudi tveganja, ki ne spadajo v prvi steber, kot so tveganje migracije, tveganje kreditnega razmika v bančni knjigi, nepremičninsko tveganje in strateško tveganje (glej tabelo 1). Na splošno lahko podnebna in okoljska tveganja hkrati vplivajo na več različnih kategorij in podkategorij obstoječih tveganj.

Velikost in porazdelitev fizičnih tveganj in tveganj prehoda sta odvisna od obsega in časa uvedbe ukrepov za zmanjšanje tveganj ter od tega, ali prehod poteka urejeno ali ne. Ali bodo podnebna in okoljska tveganja povzročila izgube, je odvisno predvsem od tega, ali bodo v prihodnje uvedene podnebne in okoljske politike, kako bo potekal tehnološki razvoj, kako se bodo spreminjale izbire potrošnikov in kakšno bo razpoložanje na trgu. Ne glede na vse te dejavnike se bo ena ali druga kombinacija fizičnega tveganja in tveganja prehoda dokaj verjetno odrazila v bilanci stanja institucij v euroobmočju in v ekonomski vrednosti njihovih izpostavljenosti.¹⁴ Po obstoječih ocenah neugodnih dolgoročnih makroekonomskih učinkov zaradi podnebnih sprememb je mogoče pričakovati velike in trajne izgube premoženja. Te lahko nastanejo zaradi zmanjševanja naložb in nižje factorske produktivnosti v številnih sektorjih gospodarstva kot tudi zaradi nižje potencialne rasti BDP.¹⁵

¹³ Poleg pravnih terjatev do institucije (tveganje odškodninske odgovornosti – glej pričakovanje št. 9 o upravljanju operativnega tveganja) lahko nasprotne stranke institucij prizadenejo tudi pravna tveganja, ki izhajajo iz okoljskih in podnebnih dejavnikov, zaradi česar se lahko poveča kreditno tveganje institucije (glej pričakovanje št. 8 o upravljanju kreditnega tveganja).

¹⁴ Glej »A call for action: Climate change as a source of financial risk«, *poročilo*, NGFS, 2019, in »Too late, too sudden: Transition to a low-carbon economy and systemic risk«, *poročilo*, ESRB, 2016.

¹⁵ Glej »Technical supplement to the first NGFS comprehensive report«, NGFS, 2019, in »Long-Term Macroeconomic Effects of Climate Change: A Cross-Country Analysis«, *IMF working paper*, 2019.

Tabela 1

Primeri dejavnikov, ki povzročajo podnebna in okoljska tveganja

Prizadeta tveganja	Fizično tveganje		Tveganje prehoda	
	Podnebno	Okoljsko	Podnebno	Okoljsko
	• Ekstremni vremenski dogodki • Kronični vremenski vzorci	• Pomanjkanje vode • Pomanjkanje virov • Izginevanje biotske raznovrstnosti • Onesnaženost • Drugo	• Politike in predpisi • Tehnologija • Razporeženje na trgu	• Politike in predpisi • Tehnologija • Razporeženje na trgu
Kreditno	Na verjetnost neplačila (PD) in izgubo ob neplačilu (LGD) zaradi izpostavljenosti v sektorjih ali krajih, ki so ranljivi na fizično tveganje, lahko med drugim vpliva nižje vrednotenje zavarovanja v nepremičninskih portfeljih zaradi povečanega tveganja poplav.		Zaradi višjih standardov energetske učinkovitosti se lahko bistveno zvišajo stroški prilagoditev in zniža dobičkonosnost podjetij, zaradi česar se lahko poveča verjetnost neplačila ali zmanjša vrednost zavarovanja.	
Tržno	Zaradi hudih fizičnih dogodkov se lahko spremenijo tržna pričakovanja, zaradi česar se lahko nenadoma spremenijo cene, poveča volatilita in upade vrednost sredstev na nekaterih trgih.		Dejavniki, ki ustvarjajo tveganje prehoda, lahko povzročijo nenadne spremembe tečajev vrednostnih papirjev in izvedenih finančnih instrumentov, na primer za produkte, ki so povezani s panogami z velikim obsegom nasedlih naložb.	
Operativno	Ekstremni vremenski dogodki lahko povzročijo motnje v delovanju banke zaradi fizičnega poškodovanja njene lastnine, podružnic in podatkovnih centrov.		Sprememba odnosa potrošnikov do podnebnih vprašanj lahko ustvari tveganje izgube poslovnega ugleda in tveganje odškodninske odgovornosti zaradi škandalov, ki izbruhnejo zaradi financiranja okoljsko spornih dejavnosti.	
Druge vrste tveganja (likvidnostno, poslovni model)	Likvidnostno tveganje se lahko poveča, če komitenti dvigujejo denar z računov, da bi financirali popravilo škode.		Dejavniki, ki ustvarjajo tveganje prehoda, lahko prizadenejo rentabilnost nekaterih poslovnih področij in ustvarijo strateško tveganje za določene poslovne modele, če niso izvedene nujne prilagoditve ali diverzifikacija. Zaradi nenadne spremembe tečajev vrednostnih papirjev, npr. zaradi nasedle naložbe, se lahko zmanjša vrednost visokokakovostnih likvidnih sredstev bank, kar prizadene njihove likvidnostne blažilnike.	

Vir: ECB.

Metodologije, s katerimi se ocenjuje, kako velika so podnebna tveganja za celoten finančni sistem in posebej za banke, se hitro razvijajo. Po razpoložljivih ocenah je verjetno, da bodo tako fizična tveganja¹⁶ kot tudi tveganja prehoda¹⁷ precejšnja. Čeprav se večina študij osredotoča na podnebna tveganja, kot je zmanjševanje vrednosti sredstev v ogljično intenzivnih sektorjih, je bilo dokazano, da tudi drugi okoljski dejavniki, povezani z izgubo ekosistemskih storitev, kot so pomanjkanje vode, izginevanje biotske raznovrstnosti in pomanjkanje virov, prispevajo k finančnim

¹⁶ Približno petina pregledanih lastniških in posojilnih izpostavljenosti nizozemskih finančnih institucij je v regijah, ki bi jih lahko prizadelo ekstremno pomanjkanje pitne vode. Glej »Values at risk? Sustainability risks and goals in the Dutch financial sector«, *poročilo*, DNB, 2019. Okrog 8,8% hipotekarnih izpostavljenosti se nahaja na poplavno ogroženem območju v drugi jurisdikciji. Glej »Transition in thinking: The impact of climate change on the UK banking sector«, *Prudential Regulation Authority report*, Bank of England, 2018.

¹⁷ ESRB (2016) denimo ugotavlja, da izpostavljenosti evropskih finančnih institucij (bank, pokojninskih skladov in zavarovalnic) do podjetij za proizvodnjo fosilnih goriv presega 1 bilijon EUR. Po njegovih ocenah bi možne izgube lahko znašale od 350 do 400 milijard EUR, tudi če bi prehod potekal urejeno in nadzorovano. Izgube iz nasedlih naložb bi v scenariju kasnejšega ukrepanja (IRENA, 2017), v EU-28 lahko znašale 6 bilijonov EUR. ECB je po pregledu 720 milijard EUR velikega vzorca ugotovila, da je 15% izpostavljenosti do najbolj ogljično intenzivnih podjetij (ECB, 2019). Francoska bonitetna agencija ACPR (2019) je ugotovila, da izpostavljenosti največjih francoskih bančnih skupin do najbolj ogljično intenzivnih sektorjev predstavljajo 12,7% vseh izpostavljenosti. Stresni test za tveganje prehoda na Nizozemskem je pokazal, da bi po resnem, a verjetnem scenariju prehoda količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala v bančnem sektorju lahko upadel za več kot 4% (DNB, 2018).

tveganjem.¹⁸ ¹⁹ Obstajajo tudi dokazi o medsebojni povezavi podnebnih sprememb in okoljskih tveganj, tako da se njihovi učinki združujejo in lahko skupaj povzročijo še hujše posledice.²⁰

Podnebna in okoljska tveganja imajo posebne značilnosti, na katere morajo biti nadzorniki in institucije še posebej pozorni. Tako je zanje značilno, da lahko povzročijo veliko škodo in prizadenejo obsežna območja, da imajo negotov in zelo dolg časovni horizont in da so odvisna od kratkoročnih ukrepov.²¹

Podnebne spremembe imajo dolgoročne posledice za prizadete poslovne dejavnosti in območja. Sektorji z večjo verjetnostjo fizičnih posledic so med drugim kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, zdravje ljudi, energetika, rudarstvo, promet, infrastruktura in turizem. Sektorji, ki jih bo verjetno prizadel prehod v nizkoogljično gospodarstvo, so energetika, promet, predelovalne dejavnosti, gradbeništvo in kmetijstvo.²² Predvsem se lahko nenadoma in močno zmanjša vrednost sredstev, ki so neposredno ali posredno povezana s pridobivanjem, predelavo, zgorevanjem ali uporabo fosilnih goriv, ter sredstev, ki niso energetske učinkovite. Možno je celo, da ta sredstva postanejo »nasedle naložbe«. ²³ Gledano geografsko se pričakuje, da bodo imele podnebne spremembe po svetu zelo različen vpliv. Tako Evropska agencija za okolje ocenjuje, da bodo najdražje posledice v južni Evropi povzročili vročinski valovi in povečano povpraševanje po energentih, v zahodni Evropi poplavljanje obalnih območij in vročinski valovi, v severni Evropi poplavljanje obalnih območij in poplavljanje rek, v vzhodni Evropi pa poplavljanje rek.²⁴ Posledice so v posameznih sektorjih in geografskih območjih lahko zelo različne. Podnebna in okoljska tveganja se bodo za institucije v euroobmočju predvidoma uresničila predvsem na srednji in dolgi rok.²⁵ Ker sta horizont načrtovanja in povprečna ročnost navadno krajša od časovnega horizonta, v katerem bi se večinoma pokazali učinki podnebnih sprememb in degradacije okolja,²⁶ je pomembno, da institucije gledajo dlje v prihodnost in obravnavajo daljša časovna obdobja kot običajno. Poleg tega se bodo s takšnim v prihodnost usmerjenim pristopom lahko pravočasno odzvale, če se bo prehod v nizkoogljično gospodarstvo pospešil in se bodo tveganja prehoda uresničila prej, kot je bilo pričakovano.

¹⁸ Glej npr. »Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services«, Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services, 2019.

¹⁹ Glej »Values at risk? Sustainability risks and goals in the Dutch financial sector«, *poročilo*, DNB, 2019.

²⁰ Glej »Guide for Supervisors: Integrating climate-related and environmental risks in prudential supervision«, *tehnični dokument*, NGFS, 2020.

²¹ Glej »A call for action: Climate change as a source of financial risk«, *poročilo*, NGFS, 2019.

²² Glej npr. »Poglobljena analiza v podporo Sporočilu Komisije COM (2018) 773«, Evropska komisija, (2018).

²³ Glej »Guide for Supervisors: Integrating climate-related and environmental risks in prudential supervision«, *tehnični dokument*, NGFS, maj 2020.

²⁴ Glej »Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2012: An indicator-based report«, EEA, 2012.

²⁵ Glej shemo tveganj v EMN za leto 2020, ECB, 2019.

²⁶ Glej »EBA report on undue short-term pressure from the financial sector on corporations«, EBA, 2019, »Waterproof? An exploration of climate-related risks for the Dutch financial sector«, DNB, 2017, in »Analysis and synthesis: French banking groups facing climate change-related risks«, ACPR, 2019. Poročilo tudi poudarja, da kljub omejenemu povprečni ročnosti posojil institucije dajejo tudi posojila, ki se potem, ko zapadejo, navadno podaljšajo ali obnovijo, zato so ta posojila še posebej občutljiva na dolgoročna tveganja, kot so podnebna in okoljska tveganja.

3.3 Ugotovitve v pregledih obstoječih razmer

ECB je opravila vrsto pregledov, da bi ugotovila, kako se institucije v euroobmočju lotevajo podnebnih in okoljskih tveganj. V ta namen je izvedla več anket v vzorcih institucij euroobmočja,²⁷ preučila javna razkritja institucij v euroobmočju in analizirala vzorec poročil ICAAP. Zbrane informacije je upoštevala pri pripravi tega vodnika.

Čeprav je pristop k podnebnim in okoljskim tveganjem odvisen od velikosti, poslovnega modela, zapletenosti in geografske lokacije institucij, so zgornje ocene pokazale, da se institucije te teme lotevajo zlasti z vidika korporativne družbene odgovornosti in še niso razvile celovitega pristopa k upravljanju teh tveganj.

Kot je pokazala anketa, ki sta jo skupaj izvedla ECB in EBA, institucije na splošno priznavajo, da so fizična tveganja in tveganja prehoda pomembna ter da postaja vse bolj pomembno, da se podnebna in okoljska tveganja vključijo v splošni okvir upravljanja tveganj. Čeprav je večina institucij uvedla eno ali več trajnostnih politik,²⁸ večina nima orodij, s katerimi bi lahko ocenile, kako bodo podnebna in okoljska tveganja vplivala na njihovo bilanco stanja. Tako je samo manjše število institucij v celoti uvedlo podnebna in okoljska tveganja v okvir upravljanja tveganj, na primer tako, da so oblikovale pristop merjenja tveganj, določile nagnjenost k prevzemanju teh tveganj, izvedle stresne teste in analizirale scenarije ali ocenile vpliv na kapitalno ustreznost. ECB opaža, da institucije vedno več sodelujejo v skupnih panožnih pobudah za razvoj ustreznih metodologij in pridobivanje potrebnih podatkov.

Ocena poročil ICAAP, ki so jih predložile v vzorcu zajete pomembne institucije, je pokazala, da so prakse različne. Številne institucije upoštevajo podnebna tveganja v svojem procesu ugotavljanja tveganj in/ali imajo politike, ki določene sektorje izključujejo iz posojanja in vlaganja na podlagi okoljskih meril. Vseeno so taksonomije podnebnih tveganj zelo različne. Če sploh, so podnebna tveganja navadno zajeta v obstoječih kategorijah tveganj, kot so kreditno tveganje, poslovno/strateško tveganje ali operativno tveganje/tveganje ugleda. Poleg tega so pristopi za oceno pomembnosti podnebnih tveganj po globini in razdelanosti dokaj omejeni. Nekatere institucije so začele določati omejitve na podlagi kvantitativnih kazalnikov. Le redke upoštevajo podnebna tveganja v scenarijih za stresno in povratno stresno testiranje, prav tako pa redke ocenjujejo vpliv na kapital in kapitalno ustreznost, če bi se tveganja uresničila.

Analiza javnih razkritij pomembnih institucij o podnebnih in okoljskih tveganjih je pokazala, da so prakse razkrivanja na tem področju skromne in heterogene. Raven razkritij korelira z velikostjo: čim večja je institucija, tem bolj celovita so razkritja. Med institucijami, ki razkrivajo podnebna in okoljska tveganja, so zelo redke transparentne glede uporabljenih opredelitev in metodologije. Samo manjši del razkritij je skladen s priporočili projektne skupine za finančna razkritja v zvezi s podnebjem (TCFD). Kljub temu je ECB zaznala, da številne institucije sodelujejo v pobudah za širša in bolj primerljiva razkritja in si prizadevajo izboljšati svoje postopke razkrivanja.

²⁷ Pregledane institucije predstavljajo približno 44% skupne bilančne vsote bank v euroobmočju.

²⁸ Razumljene kot politike, ki upoštevajo vpliv okoljskih, socialnih in upravljavskih dejavnikov.

4 Nadzorniška pričakovanja o poslovnem modelu in strategiji

Člena 73 in 74(1) CRD, ki sta natančneje opredeljena v Smernicah EBA o notranjem upravljanju,²⁹ od institucij zahtevata, da uvedejo ureditve, procese in mehanizme notranjega upravljanja, ki zagotavljajo učinkovito in preudarno upravljanje institucije. V tem smislu je pomembno, da institucije ugotovijo, ocenijo in spremljajo sedanje in prihodnje vplive podnebnih in okoljskih dejavnikov na poslovno okolje in zagotovijo vzdržnost in odpornost svojih poslovnih modelov v prihodnosti.

4.1 Poslovno okolje

Pričakovanje št. 1

Pričakuje se, da institucije razumejo kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni vpliv podnebnih in okoljskih tveganj na poslovno okolje, v katerem poslujejo, kar jim omogoča, da sprejemajo poučene strateške in poslovne odločitve.

Kot je določeno v smernicah EBA, morajo institucije ugotoviti, kakšno je njihovo poslovno okolje, ga oceniti in spremljati, saj je to bistveno za ocenjevanje tveganj in dogajanj, ki bi lahko vplivala na institucijo.³⁰ Institucije morajo dokumentirati dejavnike, ki pomembno vplivajo na njihovo poslovno okolje. Poslovno okolje obsega širok sklop zunanjih dejavnikov in trendov, ki določajo pogoje poslovanja, v katerih institucija deluje ali bo verjetno delovala glede na njene glavne ali pomembne geografske in poslovne izpostavljenosti.³¹ To zajema makroekonomske spremenljivke, konkurenčne razmere, politike in predpise, tehnologijo, družbena/demografska gibanja in geopolitične trende.³² Podnebna in okoljska tveganja lahko prizadenejo vsa ta področja.

Pričakuje se, da institucije med pregledom poslovnega okolja identificirajo tveganja, ki izhajajo iz podnebnih sprememb in degradacije okolja, tako na ravni ključnih sektorjev in geografskih območij kot tudi v odnosu do produktov in storitev, s katerimi poslujejo ali razmišljajo, da bi začele poslovati.³³

Podnebna in okoljska tveganja lahko na primer vplivajo na gospodarsko rast, zaposlenost in cene nepremičnin na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni. Vremenski dogodki lahko povzročijo suše ali poplave, ki prizadenejo lokalno kmetijsko

²⁹ Glej Smernice EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

³⁰ Glej odstavek 30 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

³¹ Glej odstavek 64 Smernic EBA o skupnih postopkih in metodologijah za proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) (EBA/GL/2014/13).

³² Glej odstavek 65 Smernic EBA o skupnih postopkih in metodologijah za proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) (EBA/GL/2014/13).

³³ Glej tudi odstavek 59 in 60 pri četrtem načelu v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

proizvodnjo ali povpraševanje po nepremičninah na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni. Izgube ekosistemskih storitev, kot je živalsko opravevanje, lahko tudi neposredno vplivajo na donos pridelka in kmetijsko pridelavo.³⁴ Politike, s katerimi se gospodarstvo spodbuja k večji odpornosti na podnebne spremembe, lahko povzročijo upad povpraševanja po nepremičninah v nekaterih, denimo poplavno močno ogroženih območjih. Vzporedno s tem na konkurenčno okolje vplivajo strukturne spremembe v dobavnih verigah podjetij, gibanja na trgu zelenega financiranja in preference potrošnikov, ki se odmikajo od ogljično intenzivnih proizvodov in storitev. Kar zadeva tehnologijo, lahko institucije s strankami, ki delujejo v energetsko intenzivnih panogah ali v elektrarnah, ki se močno zanašajo na fosilna goriva, ugotovijo, da morajo te stranke vložiti velika sredstva v razogljičenje svoje kombinacije energentov. Na splošno se od institucij pričakuje, da podrobno preučijo, kako vsak od teh dejavnikov vpliva na njihovo poslovno okolje. Odvisno od vrste vpliva podnebnih in okoljskih dejavnikov lahko tak podroben oziroma zrnat pristop vključuje razlike »znotraj sektorja«, pri čemer se upoštevajo učinki proizvodnih verig ali uporabljajo podrobni podatki o geografski lokaciji.

Od institucij se pričakuje, da ustrezno dokumentirajo svojo oceno podnebnih in okoljskih tveganj in njihovega vpliva na poslovno okolje. Ta tveganja lahko na primer upoštevajo pri rednem spremljanju pomembnih ali nastajajočih tveganj ali v razpravah v upravljalnem organu.³⁵

Pričakovanje št. 1.2

Pričakuje se, da institucije razumejo, kako podnebna in okoljska tveganja vplivajo na njihovo poslovno okolje na kratki, srednji in dolgi rok in to upoštevajo v procesu oblikovanja poslovne strategije. Način, kako se institucije strateško odzovejo na spremembe v poslovnem okolju, ki jih povzročajo podnebna in okoljska tveganja, bo vplival na odpornost njihovega poslovnega modela v prihodnjih obdobjih. Zato se pričakuje, da institucije eksplicitno upoštevajo podnebne in okoljske spremembe v makroekonomskem in regulativnem okolju, še zlasti pa v konkurenčnem okolju. Pričakuje se, da se to odrazi v njihovih procesih oblikovanja poslovne strategije in pokaže v dokumentiranih sestankih in razpravah upravljalnega organa.³⁶

Pomembna dimenzija, ki jo je treba upoštevati, je tudi časovni horizont. Medtem ko se nekatera tveganja pojavijo in izginejo na kratki ali srednji rok, na primer vpliv na poslovni ugled ali ekstremni vremenski dogodki, kot so poplave ali dogajanja, ki jih sprožijo javne politike,³⁷ pa se druga tveganja lahko razpotegnejo na bistveno daljša obdobja. Od institucij se pričakuje, da upoštevajo najnovejša znanstvena dognanja, da bi bolje razumele možne spremembe v poslovnem okolju v prihodnjih obdobjih. Prav tako je priporočljivo, da spremljajo relevantne pobude v jurisdikcijah, v katerih

³⁴ Glej »Indebted to nature: Exploring biodiversity risks for the Dutch financial sector«, DNB, junij 2020.

³⁵ Glej tudi četrto načelo v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

³⁶ V skladu s Smernicami EBA o notranjem upravljanju se izraza »upravljalni organ v vodstveni funkciji« in »upravljalni organ v nadzorni funkciji« povsod v tem vodniku uporabljata, ne da bi se priporočala ali označevala katerakoli konkretna struktura upravljanja. Izraza »vodstvena (izvršna)« ali »nadzorna (neizvršna)« funkcija se nanašata na organe ali člane upravljalnega organa, pristojne za to funkcijo v skladu z nacionalno zakonodajo.

³⁷ Javne politike so pravila, zakoni in predpisi, ki jih sprejmejo javni organi.

delujejo, na primer v zvezi s standardi energetske učinkovitosti, ki bi lahko vplivali na nepremičninske portfelje.³⁸

4.2 Poslovna strategija

Pričakovanje št. 2

Pričakuje se, da institucije pri oblikovanju in izvajanju poslovne strategije upoštevajo podnebna in okoljska tveganja, ki vplivajo na njihovo poslovno okolje v kratkoročnem, srednjeročnem in dolgoročnem obdobju.

Poslovna strategija je glavno orodje, s katerim se institucija pozicionira v poslovnem okolju, da bi ustvarjala sprejemljive donose v skladu s svojo nagnjenostjo k prevzemanju tveganja. Kot je opredeljeno v smernicah EBA,³⁹ bi morale institucije pri oblikovanju poslovne strategije upoštevati vse pomembne dejavnike, ki so povezani z njihovimi dolgoročnimi finančnimi interesi in solventnostjo. Podnebna in okoljska tveganja lahko neposredno vplivajo na učinkovitost sedanje in prihodnje strategije institucije.⁴⁰

Pričakuje se, da institucije ugotovijo, katera podnebna in okoljska tveganja vplivajo na njihovo poslovno strategijo na kratki, srednji in dolgi rok. To lahko storijo na primer z analizo (stresnih) scenarijev.⁴¹ Kot je določeno v smernicah EBA, bi morale institucije pri oblikovanju poslovne strategije upoštevati omejitve, ranljivosti in pomanjkljivosti, ki jih odkrijejo v internih stresnih testih ali analizah scenarijev.⁴² Ker ni jasno, kako bodo potekale podnebne spremembe v prihodnosti in kako se bo družba odzivala nanje, je analiza scenarijev še posebej uporabno orodje za obravnavo podnebnih in okoljskih tveganj.⁴³ To negotovost lahko institucije pri sprejemanju strateških odločitev upoštevajo tako, da razvijejo sklop verjetnih scenarijev za testiranje odpornosti poslovnega modela. Pričakuje se, da v scenarije vključijo predpostavke glede učinkov podnebnih in okoljskih tveganj in glede časovnih horizontov, v katerih se bodo ti učinki predvidoma uresničili. Predpostavke so lahko kvantitativne in/ali kvalitativne, pričakuje pa se, da temeljijo na informacijah, usmerjenih v prihodnost, kjer je to mogoče, in so relevantne za konkretno izpostavljenost institucije okoljskim tveganjem (odvisno od vrste poslovne dejavnosti, sektorja ali lokacije teh izpostavljenosti). Vključene so lahko tudi presoje

³⁸ Za analizo možnega bonitetnega vpliva zviševanja standardov energetske učinkovitosti na kreditne institucije glej npr. »Transition in thinking: the impact of climate change on the UK banking sector«, Box 3, *Prudential Regulation Authority Report*, Bank of England, 2018.

³⁹ Glej člen 23 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁴⁰ Glej tudi odstavke 25, 32 in 34 pri drugem in četrtem načelu v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

⁴¹ Pri analizi ali oblikovanju scenarijev si institucije lahko pomagajo z več publikacijami, denimo »Technical supplement: The Use of Scenario Analysis in Disclosure of Climate-related Risks and Opportunities«, TCFD, 2017, in »Requirements for scenario-analysis«, NGFS, v pripravi. »Institutions are also expected to consider the IEA and IPCC climate scenarios for physical risk«, glej pričakovanje št. 11.

⁴² Glej člena 30 in 72 Smernic EBA za stresno testiranje institucij (EBA/GL/2018/04).

⁴³ Glej »Technical supplement: The Use of Scenario Analysis in Disclosure of Climate-related Risks and Opportunities«, TCFD, 2017.

strokovnjakov, saj bodo podnebne spremembe kot dejavnik finančnega tveganja zaradi svoje narave prinesle nove izzive, ki se še niso uresničili.⁴⁴ Obenem se analiza scenarijev lahko uporablja za ocenjevanje tveganj tako na kratki do srednji rok kot tudi na dolgi rok:

1. pričakuje se, da kratkoročna do srednjeročna ocena vključuje analizo podnebnih in okoljskih tveganj, katerim je institucija izpostavljena v tekočem obdobju poslovnega načrtovanja (tri do pet let);
2. zaradi posebnosti tovrstnega tveganja bi bila potrebna bolj dolgoročna ocena, ki je daljša od običajnega obdobja poslovnega načrtovanja (več kot 5 let in torej v skladu z zavezami javnih politik glede prehoda na bolj trajnostno gospodarstvo)⁴⁵ in ki pokaže, kako odporen je obstoječi poslovni model proti različnim možnim prihodnjim scenarijem, ki so relevantni za oceno podnebnih in okoljskih tveganj.

Pričakovanje št. 2.2

Pričakuje se, da institucije pri oblikovanju poslovne strategije in pri njenem izvajanju upoštevajo podnebna in okoljska tveganja, na primer tako, da določijo in spremljajo ključne kazalnike uspešnosti, ki se s splošne ravni prenašajo navzdol do posameznih skupin produktov in portfeljev. Kot je določeno v smernicah EBA,⁴⁶ bi moral okvir za upravljanje tveganj instituciji omogočati, da se poučeno odloča o prevzemanju tveganj ter o vseh zunanjih in notranjih dogajanjih. V podporo poslovni strategiji lahko institucije določijo ključne kazalnike uspešnosti za katerokoli vrsto podnebnih ali okoljskih tveganj. Ti kazalniki morajo biti vedno, ko je to mogoče, merljivi in takšni, da jih je mogoče kvantificirati. Odvisno od narave dejavnosti institucije se morajo prenašati navzdol do relevantnih poslovnih področij in portfeljev. Od institucij se prav tako pričakuje, da imajo zmogljivosti, ki jim omogočajo, da pomembna podnebna in okoljska tveganja vključijo v vse relevantne plasti organizacije. To storijo tako, da določijo konkretne naloge, zagotavljajo stalno komunikacijo med različnimi funkcijami, spremljajo napredek, pravočasno sprejemajo korektivne ukrepe in spremljajo vse proračunske stroške, povezane s podnebnimi in okoljskimi tveganji. Ko določajo strateške cilje, se od institucij še posebej pričakuje, da upoštevajo tveganja v različnih posojilnih in trgovalnih portfeljih, ki obstajajo zaradi prehoda v bolj trajnostno in nizkoogljično gospodarstvo. Pričakuje se, da so vse strateške odločitve v zvezi s pomembnimi podnebnimi in okoljskimi dejavniki vključene v politike institucije, na primer v njeno politiko kreditiranja po sektorjih in po produktih.

Okvir 2

Primer opazovane prakse: podnebni in okoljski ključni kazalniki uspešnosti

ECB je opazovala institucijo, ki je v svoj strateški okvir vključila naslednje podnebne in okoljske ključne kazalnike uspešnosti, da bi bila njena strategija za zmanjšanje izpostavljenosti tveganju prehoda merljiva: i) ogljični odtis njenih sredstev, ii) povprečna oznaka energetske učinkovitosti njenih

⁴⁴ Parametri in predpostavke za vsak posamezen scenarij se lahko določijo s pomočjo matrik pomembnosti. Takšne matrike pomagajo pri razvrščanju parametrov po pomembnosti glede na izbrane dimenzije (tj. na vsaki osi), na primer tako, da na eno os postavijo občutljivost različnih sektorjev na podnebna in okoljska tveganja, na drugo os pa izpostavljenost institucije do teh sektorjev.

⁴⁵ Glej npr. cilje Evropske komisije za zmanjšanje emisij v EU do leta 2030.

⁴⁶ Glej odstavka 136 in 139 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

hipotekarnih portfeljev, iii) število domov, katerih oznaka energetske učinkovitosti se je izboljšala zaradi njenega financiranja. Poleg teh ključnih kazalnikov uspešnosti institucija izvaja podnebne stresne teste za svoje portfelje. Rezultat stresnega scenarija je določen v obliki negativnih makroekonomskih učinkov, ki se lahko uporabijo kot kazalnik, ki instituciji pomaga pri strateških odločitvah o portfeljih. Institucija uporablja ključne kazalnike uspešnosti in analizo scenarijev v svojem strateškem pristopu do tveganj, ki izhajajo iz podnebnih sprememb in drugih okoljskih dejavnikov. Ta merila se s splošne ravni nato prenašajo navzdol do posameznih poslovnih področij (npr. poslovanje s prebivalstvom, zasebno bančništvo, komercialno bančništvo in korporativno bančništvo). Za vsako merilo se določi časovni horizont, napredek pa se meri glede na izhodiščno leto.

5 Nadzorniška pričakovanja o upravljanju in nagnjenosti k prevzemanju tveganj

Kot določa člen 74 CRD, morajo institucije imeti stabilno ureditev upravljanja, ki jim omogoča, da učinkovito ugotavljajo, obvladujejo in spremljajo tveganja, katerim so ali bi lahko bile izpostavljene, ter poročajo o teh tveganjih, tako da imajo celosten pregled nad vsemi tveganji tako na posamični kot tudi na konsolidirani podlagi.⁴⁷ Da bi lahko razumele podnebna in okoljska tveganja in se odzivala nanje, se od njih pričakuje, da ta tveganja vključijo v svoj okvir upravljanja in v okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj, pri čemer morajo ustrezno sodelovati vse relevantne funkcije. Poleg tega se pričakuje, da z rednim poročanjem o podnebnih in okoljskih tveganjih upravljalnemu organu zagotavljajo, da se ta tveganja pravilno upravljajo.

5.1 Upravljalni organ

Pričakovanje št. 3

Pričakuje se, da upravljalni organ obravnava podnebna in okoljska tveganja, ko oblikuje splošno poslovno strategijo institucije, njene poslovne cilje in okvir za upravljanje tveganj, ter da učinkovito spremlja podnebna in okoljska tveganja.

Kot je določeno v smernicah EBA,⁴⁸ so naloge upravljalnega organa,⁴⁹ da oblikuje in odobri splošno poslovno strategijo in ključne politike, splošno strategijo upravljanja tveganj ter primerne in učinkovite ureditve notranjega upravljanja in notranjih kontrol, ter da nadzoruje njihovo izvajanje. Glede na vpliv podnebnih in okoljskih tveganj na te vidike ima upravljalni organ ključno vlogo tako v vodstveni kot tudi v nadzorni funkciji.⁵⁰

Pričakuje se, da upravljalni organ svojim članom in/ali pododborom eksplicitno dodeli vloge in pristojnosti za podnebna in okoljska tveganja. V skladu s smernicami EBA mora upravljalni organ zagotoviti, da so linije poročanja in pristojnosti znotraj institucije jasne, natančno opredeljene, koherentne, izvršljive in ustrezno dokumentirane.⁵¹ Brez poseganja v končno in splošno odgovornost upravljalnega organa za institucijo, se pričakuje, da ta eksplicitno in formalno dodeli vloge in pristojnosti znotraj organizacijske strukture institucije in v skladu z njenim profilom tveganosti. Institucije lahko – skladno z načelom sorazmernosti – ustanovijo tudi druge odbore in komisije razen tistih, ki so izrecno omenjeni v CRD.⁵² Pristojnost za

Pričakovanje št. 3.1

⁴⁷ Glej tudi odstavek 30 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁴⁸ Glej odstavek 23 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁴⁹ Glej opombo 29, kjer je pojasnjena uporaba izrazov »upravljalni organ v vodstveni funkciji« in »upravljalni organ v nadzorni funkciji« ter odstavek 9 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁵⁰ Glej tudi člen 91 CRD in skupne Smernice ESMA/EBA o ocenjevanju primernosti članov upravljalnega organa in nosilcev ključnih funkcij (EBA/GL/2017/12).

⁵¹ Glej odstavka 20 in 67 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁵² Glej odstavek 41 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

podnebna in okoljska tveganja lahko zaupajo članu obstoječega odbora ali pa zanje ustanovijo poseben odbor ali komisijo.

Okvir 3

Primer opazovane prakse: ustanavljanje posebnih odborov

ECB je opazovala več institucij, ki so ustanovile poseben odbor, da bi lahko celostno obravnavale podnebna in okoljska tveganja. Tako se ena banka v skladu s svojim srednjeročnim strateškim načrtom pripravlja, da bo ustanovila odbor, ki ga bodo sestavljali notranji in zunanji strokovnjaki, kot so znanstveniki z različnih področij, ki bodo upravljalnemu organu svetovali pri oblikovanju okoljske, družbene in upravljalne strategije (vključno s podnebnimi in okoljskimi tveganji). V tem okviru bodo preučili njena podnebna in okoljska tveganja ter z njimi povezane politike financiranja posameznih sektorjev, ki določajo cilje in omejitve za izpostavljenosti do določenih sektorjev. Druga banka je ustanovila poseben odbor, ki bo poučeno svetoval o transakcijah, ki imajo kompleksne podnebne in okoljske posledice. Predsednik odbora je član višjega vodstva.

Pričakovanje št. 3.2

Pričakuje se, da upravljalni organ v oceni kolektivne primernosti svojih članov upošteva tudi njihovo znanje, veščine in izkušnje na področju podnebnih in okoljskih tveganj. Kot je določeno v CRD in nadalje opredeljeno v skupnih smernicah ESMA in EBA,⁵³ mora upravljalni organ imeti ustrezno kolektivno znanje, veščine in izkušnje, da lahko razume dejavnosti institucije, vključno z glavnimi tveganji, in mora to redno preverjati.⁵⁴ Prav tako se pričakuje, da upravljalni organ sam dobro razume podnebna in okoljska tveganja, tako da v oceni svoje kolektivne primernosti lahko presodi, katero znanje, veščine in izkušnje so potrebni za zanesljivo in učinkovito upravljanje in razkrivanje podnebnih in okoljskih tveganj, katerim je institucija izpostavljena.

Pričakovanje št. 3.3

Pričakuje se, da upravljalni organ zagotovi, da institucija vključi podnebna in okoljska tveganja v splošno poslovno strategijo in v okvir upravljanja tveganj.⁵⁵ Upravljalni organ mora biti udeležen pri oblikovanju in odobritvi poslovne strategije ter mora sodelovati v procesu spremljanja poslovne strategije,⁵⁶ odločitve pa mora sprejemati na podlagi trdnih razlogov in vseh potrebnih informacij.⁵⁷ Kot je pojasnjeno v prejšnjih razdelkih, se od upravljalnega organa pričakuje, da upošteva kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne učinke podnebnih in okoljskih tveganj na splošno poslovno strategijo ter da s tem povezane pristojnosti jasno vključi v organizacijsko strukturo institucije. Prav tako se pričakuje, da upravljalni organ odloča o pomembnosti podnebnih in okoljskih tveganj ter da določi in dokumentira kvalitativne

⁵³ Glej Skupne smernice ESMA in EBA o ocenjevanju primernosti članov upravljalnega organa in nosilcev ključnih funkcij v skladu z Direktivo 2013/36/EU in Direktivo 2014/65/EU (EBA/GL/2017/12).

⁵⁴ Glej člen 91 CRD.

⁵⁵ Glej tudi prvo načelo (i) in drugo načelo (iii) in (v) ter odstavek 32 in 34 v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

⁵⁶ Glej odstavek 23 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁵⁷ Glej odstavek 28 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

in kvantitativne informacije, na podlagi katerih se je odločal.⁵⁸ Kar zadeva odgovornost upravljalnega organa, da oblikuje in odobri ključne politike ter nadzira njihovo izvajanje,⁵⁹ ⁶⁰ se pričakuje, da upravljalni organ redno preverja, ali obstoječe politike, vključno s (kreditno) politiko za vsak sektor in produkt, celovito obravnavajo podnebna in okoljska tveganja.

Za celosten pristop k tveganju⁶¹ je priporočljivo, da upravljalni organ pri obravnavi dolgoročnih finančnih interesov institucije⁶² izrecno obravnava odziv institucije na cilje, ki so določeni z mednarodnimi sporazumi, kot je Pariški sporazum (2015), s podnebnimi politikami EU, kot je zeleni dogovor EU, z lokalnimi in nacionalnimi politikami kot tudi z zanesljivimi ocenami podnebnih in okoljskih gibanj, kot so tiste, ki jih izvajata Medvladni panel za podnebne spremembe (IPCC) in Medvladna platforma o biološki raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah (IPBES).

Pričakovanje št. 3.4

Pričakuje se, da upravljalni organ učinkovito nadzoruje izpostavljenosti institucije podnebnim in okoljskim tveganjem ter njene odzive nanje. Kot je navedeno v smernicah EBA,⁶³ nadzorna vloga obsega spremljanje uspešnosti vodstvene funkcije in doseganja njenih ciljev. Za večjo učinkovitost nadzorne funkcije in za poučeno odločanje⁶⁴ se upravljalnemu organu v vodstveni funkciji priporoča, da določi ključne kazalnike uspešnosti (KPI) in ključne kazalnike tveganja (KRI), kot je opisano v prejšnjem in naslednjem razdelku. Od upravljalnega organa v nadzorni funkciji se pričakuje, da spremlja in natančno preverja cilje v teh ključnih kazalnikih uspešnosti in tveganj ter vsa dogajanja v zvezi z njimi.

5.2 Nagnjenost k prevzemanju tveganj

Pričakovanje št. 4

Pričakuje se, da institucije eksplicitno vključijo podnebna in okoljska tveganja v okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj.

Od institucij se pričakuje, da imajo okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj (RAF), ki obravnava vsa pomembna tveganja, katerim je institucija izpostavljena, je usmerjen v prihodnost, usklajen s horizontom strateškega načrtovanja, ki je določen v poslovni strategiji, in se redno preverja.⁶⁵ Z vključitvijo podnebnih in okoljskih tveganj v okvir se poveča odpornost institucije proti takšnim tveganjem in izboljša njena zmožnost upravljanja teh tveganj, denimo z določitvijo limitov za posojanje sektorjem in

⁵⁸ Glej odstavek 63 v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

⁵⁹ Glej odstavek 23 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁶⁰ Glej odstavek 33 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁶¹ Glej odstavek 95 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁶² Glej odstavek 23 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁶³ Glej odstavek 24 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁶⁴ Glej odstavek 28 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁶⁵ Glej tudi odstavek 21 v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

geografskim območjem, ki so močno izpostavljeni podnebnim in okoljskim tveganjem.⁶⁶

Pričakovanje št. 4.1

Pričakuje se, da institucije v svojem popisu tveganj, ki ga uporabijo v okviru nagnjenosti k prevzemanju tveganj, oblikujejo natančno razdelan opis podnebnih in okoljskih tveganj. Popis tveganj je rezultat procesa ugotavljanja tveganj. Pričakuje se, da temelji na interni taksonomiji tveganj, ki je kategorizacija različnih vrst tveganj in dejavnikov, med katerimi morajo biti jasno opredeljena tudi podnebna in okoljska tveganja.⁶⁷ Popis tveganj predstavlja podlago, na kateri mora biti oblikovana izjava o nagnjenosti k prevzemanju tveganj (RAS).

Pričakovanje št. 4.2

Pričakuje se, da institucije razvijejo ustrezne ključne kazalnike tveganj in določijo limite za učinkovito upravljanje podnebnih in okoljskih tveganj v skladu s svojimi mehanizmi za redno spremljanje in eskalacijo. V skladu s smernicami EBA se pričakuje, da institucije zagotovijo, da so v njihovi strategiji upravljanja tveganj in v nagnjenosti k prevzemanju tveganj upoštevana vsa pomembna tveganja, katerim so izpostavljene, in da določijo limite, tolerance in prage tveganj.⁶⁸ Poleg tega bi institucije morale imeti okvir za upravljanje tveganj, ki zagotavlja, da za kršitve limitov tveganj obstaja natančno določen postopek za eskalacijo in odpravo kršitev ter ustrezen postopek za nadaljnje ukrepanje.⁶⁹ ECB od institucij pričakuje, da spremljajo svoje izpostavljenosti do podnebnih in okoljskih tveganj in o njih poročajo na podlagi tekočih podatkov in ocenjenih prihodnjih gibanj. Pričakuje se, da za ta tveganja, zlasti za fizično tveganje in tveganje prehoda, določijo kvantitativna merila. Obenem se zaveda, da so skupne opredelitve in taksonomije na področju teh tveganj še vedno v razvoju in da je kot vmesni korak, dokler institucije ne razvijejo ustreznih kvantitativnih meril, mogoče uporabljati kvalitativne izjave. Prav tako pričakuje, da relevantne kazalnike nagnjenosti k tveganju in limite določijo glede na raven tveganja, ki so jo pripravljene sprejeti v okviru svojih zmožnosti za prevzemanje tveganja, ter v skladu s svojim poslovnim modelom.

V zvezi s podnebnimi tveganji se od institucij pričakuje, da razvijejo merila, ki upoštevajo dolgoročno naravo podnebnih sprememb, zlasti kako bi različni poteki temperaturnih sprememb in izpustov toplogrednih plinov lahko povečali obstoječa tveganja. Pričakuje se, da ta merila pomagajo instituciji, da se učinkovito odzove na nenaden prehod v nizkoogljično gospodarstvo ali na fizičen dogodek, ki vpliva na njeno poslovanje ali posojilne portfelje, ter da pravočasno izvede ustrezne ukrepe.

⁶⁶ Glej tudi odstavke 25, 32 in 34 pri drugem načelu (iii) v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

⁶⁷ Glej tudi odstavke 31–35 in 59–66 v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

⁶⁸ Glej odstavek 100 Smernic EBA o spremenjenih skupnih postopkih in metodologijah za proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) ter nadzorniškem stresnem testiranju (EBA/GL/2018/03).

⁶⁹ Glej odstavek 138 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

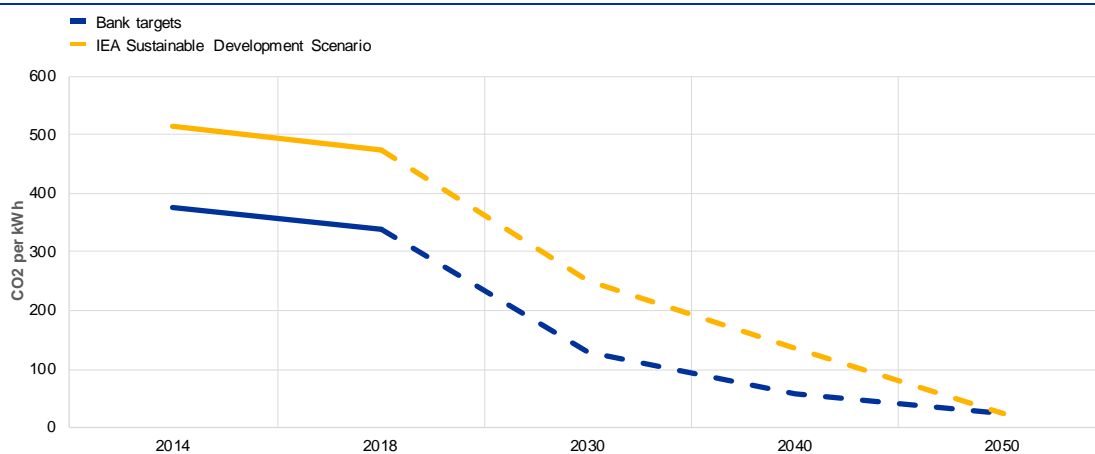
Okvir 4

Primer opazovane prakse: ciljanje ogljične intenzivnosti in podnebna odpornost bilance stanja

ECB je opazila, da si več institucij prizadeva, da bi v naboru energetskih projektov, ki jih financirajo, ohranile delež ogljika na ravni, ki je skladna s ciljem, da bi ostali daleč pod 1,5–2 °C, kot je določeno s Pariškim sporazumom (2015). Ta pristop je eden od možnih načinov za zmanjšanje izpostavljenosti tveganju prehoda, ki izhaja iz ukrepov javnih politik, ki so bili napovedani za prihodnja desetletja.

Graf A

Ciljanje ogljične intenzivnosti

Vir: World Energy Outlook 2019.

Nekatere institucije uporabljajo scenarij trajnostnega razvoja, ki ga je oblikovala Mednarodna agencija za energijo, ali podoben scenarij, da bi lahko kvantificirale ta cilj, kot je prikazano v grafu. Druge institucije uporabljajo drugačen pristop, po katerem za vsak sektor z velikim ogljičnim odtisom merijo in primerjalno analizirajo, kako posojanje temu sektorju prispeva k podnebni odpornosti, in zatem ustrezno prilagodijo posojilni portfelj. Ti pristopi se ne izključujejo, tako da nekatere institucije uporabljajo več različnih metodologij.

Pričakovanje št. 4.3

Od institucij se pričakuje, da s politiko in prakso na področju prejemkov spodbujajo vedenje, ki je skladno z njihovim pristopom k podnebnim in okoljskim tveganjem ter z njihovimi prostovoljnimi zavezami. Kot je določeno v smernicah EBA, bi politika in praksa prejemkov morali biti usklajeni z nagnjenostjo institucije k prevzemanju tveganj, njeno poslovno strategijo in dolgoročnimi cilji.⁷⁰ Obstajati bi morale strukture, ki spodbujajo vedenje v skladu z nagnjenostjo k prevzemanju tveganj in dolgoročnimi poslovnimi cilji⁷¹ ter odvrtačajo od pretiranega

⁷⁰ Poleg tega morajo kreditne institucije, ki izvajajo storitve upravljanja portfeljev in/ali finančnega svetovanja, od marca 2021 dalje v svojo politiko prejemkov vključiti informacije o tem, kako so te politike skladne z vključevanjem tveganj glede trajnostnosti, in te informacije objaviti na svoji spletni strani, kot je določeno v členu 5 Uredbe (EU) 2019/2088 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 o razkritjih, povezanih s trajnostnostjo, v sektorju finančnih storitev.

⁷¹ Glej Smernice EBA o preudarnih politikah prejemkov v skladu s členoma 74(3) in 75(2) Direktive 2013/36/EU ter razkritjih v skladu s členom 450 Uredbe (EU) št. 575/2013 (EBA/GL/2015/22).

prevzemanja tveganj. Politike in prakse prejemkov, vključno z uporabo odloga izplačevanja prejemkov in določitvijo meril uspešnosti zaposlenih, morajo spodbujati dolgoročni pristop k upravljanju podnebnih in okoljskih tveganj v skladu nagnjenostjo institucije k prevzemanju tveganj in njeno strategijo. Institucije, ki imajo podnebne in okoljske cilje, bi vedenje, ki je skladno z njihovim pristopom k podnebnim in okoljskim tveganjem, lahko spodbujale tako, da uvedejo variabilen del prejemkov, ki je povezan z doseganjem teh ciljev. Kjer je finančne posledice podnebnih in okoljskih tveganj težko kvantificirati, bi upravljalni organ lahko razmislil o vključitvi ustreznih kvalitativnih meril v politiko prejemkov.

5.3 Organizacijska struktura

Pričakovanje št. 5

Pričakuje se, da institucije določijo, kdo v organizacijski strukturi je v skladu z modelom treh obrambnih črt odgovoren za upravljanje podnebnih in okoljskih tveganj.

V skladu s členom 74 CRD in kot je dodatno opredeljeno v smernicah EBA, bi morale institucije imeti jasne, transparentne in dokumentirane postopke odločanja ter jasno razdelitev nalog in pristojnosti v svojem okviru notranjih kontrol, ki zajema poslovna področja, interne enote in funkcije notranje kontrole,⁷² ki prispevajo k temu, da upravljalni organ lahko sprejema odločitve na podlagi vseh potrebnih informacij.⁷³ Zato se pričakuje, da so pristojnosti za ugotavljanje, ocenjevanje in upravljanje podnebnih in okoljskih tveganj enakomerno porazdeljene po različnih funkcijah v instituciji.

Pričakovanje št. 5.1

Pričakuje se, da institucije eksplicitno določijo, kdo v instituciji je pristojen za podnebna in okoljska tveganja. Te pristojnosti morajo biti tudi ustrezno dokumentirane v relevantnih politikah, postopkih in kontrolah. Pričakuje se, da institucije eksplicitno določijo, katere notranje strukture so pristojne za obravnavo podnebnih in okoljskih tveganj, ter jasno opišejo njihove naloge in delovne postopke. Institucije lahko te pristojnosti dodelijo znotraj obstoječih struktur ali pa, če ocenijo, da je to koristno, ustanovijo posebno enoto, ki je pristojna za usklajevanje celotnega pristopa institucije k podnebnim in okoljskim tveganjem. Če vzpostavijo posebno enoto za podnebna in okoljska tveganja, se pričakuje, da jasno določijo, kako se ta vključuje v obstoječe procese in povezuje z drugimi funkcijami. Ne glede na konkretno ureditev se pričakuje, da opišejo odnose med relevantnimi strukturami in njihovimi delovnimi postopki, da zagotovijo neoviran pretok informacij med vsemi udeleženi.

Pričakovanje št. 5.2

Pričakuje se, da institucije zagotovijo zadostne kadrovske in finančne vire za funkcije, ki sodelujejo pri upravljanju podnebnih in okoljskih tveganj. V skladu s smernicami EBA bi institucije morale zagotoviti, da imajo funkcije notranje kontrole ustrezne finančne in kadrovske vire ter pooblastila, da lahko učinkovito opravljajo

⁷² Glej odstavek 131 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁷³ Glej odstavka 28 in 94 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

svojo vlogo.⁷⁴ Prav tako se pričakuje, da ocenijo, ali so razpoložljivi viri in zmogljivosti zadostni za obvladovanje podnebnih in okoljskih tveganj, zlasti v funkcijah, ki so pristojne za upravljanje teh tveganj. Pričakuje se, da v potrebnem obsegu povečajo razpoložljive zmogljivosti in vire ter da vse relevantne funkcije spodbujajo k usposabljanju na tem področju. Hkrati morajo zagotoviti, da se v njihovih normah ter v odnosu in vedenju zaposlenih v zvezi z zavedanjem tveganj upoštevajo tudi negotove, a potencialno velike posledice podnebnih in okoljskih tveganj.

Pričakovanje št. 5.3

Pričakuje se, da institucije določijo naloge in pristojnosti prve obrambne črte na področju prevzemanja in upravljanja podnebnih in okoljskih tveganj.

Institucije morajo zagotoviti, da prva obrambna črta opravlja svoje naloge v skladu s podnebno in okoljsko politiko, postopkom ali omejitvijo. Konkretnije se pričakuje, da prva obrambna črta ugotavlja, ocenjuje in spremlja vsa podnebna in okoljska tveganja, ki so relevantna za kreditno sposobnost in bonitetno oceno komitenta, ter da izvaja skrbni pregled podnebnih in okoljskih tveganj v skladu s pričakovanjem št. 7.4.

Pričakovanje št. 5.4

Pričakuje se, da institucije določijo naloge in pristojnosti funkcije za upravljanje tveganj, kar zadeva ugotavljanje, ocenjevanje, merjenje in spremljanje podnebnih in okoljskih tveganj ter poročanje o njih.

Glavna naloga funkcije za upravljanje tveganj je zagotoviti, da relevantni oddelki v instituciji ugotovijo, ocenijo, merijo in spremljajo vsa tveganja ter o njih pravilno poročajo.⁷⁵ Pričakuje se, da funkcija pripravlja relevantne neodvisne informacije, analize in strokovne presoje o izpostavljenostih tveganju. Ker se podnebna in okoljska tveganja uresničujejo skozi obstoječa tveganja, se pričakuje, da so naloge in pristojnosti vključene v okvir obstoječega sistema za upravljanje tveganj, kot je podrobneje opredeljeno v poglavju o upravljanju tveganj.

Okvir 5

Primer opazovane prakse: horizontalne kontaktne točke

ECB je opazovala več institucij, ki so sprejele konkretne ukrepe za utrditev kulture ravnanja s tveganji, ki upošteva tudi podnebna in okoljska tveganja. Tako je na primer ena banka imenovala nekatere uslužbence kot horizontalne kontaktne točke, ki skrbijo za to, da se podnebna in okoljska tveganja upoštevajo v delovnih postopkih funkcije za upravljanje tveganj. Druga banka je določila dopisnike v poslovnih področjih, ki aktivno sodelujejo s funkcijo za upravljanje tveganj in/ali drugimi funkcijami, ki sodelujejo pri upravljanju okoljskih, socialnih in upravljavskih tveganj, vključno s podnebnimi in okoljskimi tveganji.

Pričakovanje št. 5.5

Pričakuje se, da institucije določijo naloge in pristojnosti funkcije za skladnost poslovanja in tako zagotovijo, da se tveganja neskladnosti, ki izhajajo iz podnebnih in okoljskih tveganj, upoštevajo in obravnavajo v vseh relevantnih procesih. Funkcija za skladnost poslovanja bi morala svetovati upravljalnemu organu o tem, katere ukrepe je treba sprejeti, da bi institucija spoštovala zakone, pravila,

⁷⁴ Glej odstavka 155 in 160 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁷⁵ Glej odstavek 174 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

predpise in standarde. Funkcija bi morala tudi ugotavljati, kako bi spremembe v zakonodajnem ali regulativnem okolju lahko vplivale na dejavnosti institucije in na njen okvir za skladnost poslovanja.⁷⁶ Ker se bodo pravila in standardi o trajnostnem razvoju s časom lahko spremenili, bi institucije zaradi podnebnih in okoljskih vprašanj lahko imele vedno večja tveganja glede skladnosti poslovanja, kot so tveganja odškodninske odgovornosti, sodnih postopkov ali izgube ugleda.

Pričakovanje št. 5.6

Pričakuje se, da funkcija notranje revizije v svojih pregledih presodi, v kolikšni meri je institucija usposobljena in opremljena za upravljanje podnebnih in okoljskih tveganj. Funkcija notranje revizije bi morala med drugim spremljati zunanja gibanja, spremembe profila tveganosti ter spremembe produktov in/ali poslovnih področij, da ugotovi, ali je interni okvir kontrol in upravljanja tveganj ustrezen.⁷⁷ Pri tem bi morala preučiti, ali so ureditve primerne za upravljanje podnebnih in okoljskih tveganj. Poleg tega politike in postopki v zvezi s podnebnimi in okoljskimi tveganji spadajo v pristojnost funkcije za notranjo revizijo, saj je ta odgovorna, da preverja skladnost notranjih politik in postopkov institucije z zunanjimi zahtevami.

5.4 Poročanje

Pričakovanje št. 6

Na področju notranjega poročanja se pričakuje, da institucije poročajo agregatne podatke o tveganju, ki odražajo njihovo izpostavljenost podnebnim in okoljskim tveganjem, kar upravljalnemu organu in relevantnim pododborom omogoča, da sprejemajo poučene odločitve.

Smernice EBA⁷⁸ določajo, kako bi morale institucije vzpostaviti redne in transparentne mehanizme poročanja, tako da bi upravljalni organ, njegova komisija za tveganja, če ta obstaja, in vse relevantne enote v instituciji lahko pravočasno dobivale poročila, ki so pravilna, natančna, razumljiva, jasna in smiselna, in da bi te enote lahko posredovale informacije o ugotavljanju, merjenju, ocenjevanju, spremljanju ali upravljanju tveganj. Zato ECB od institucij pričakuje, da podnebna in okoljska tveganja vključijo v okvir poročanja, tako da jih je mogoče upoštevati pri sprejemanju odločitev. ECB se zaveda, da so merila in orodja še v razvoju, zato so institucijam včasih na voljo zgolj nepopolni podatki. Vseeno pričakuje, da bo poročanje o podnebnih in okoljskih tveganjih sčasoma dozorelo. Na začetku, ko je natančno ali popolno poročanje še neizvedljivo ali preuranjeno, ECB pričakuje, da institucije ocenijo, katere podatke potrebujejo, da bi lahko poučeno oblikovale svojo strategijo in upravljanje tveganj, ter ugotovijo, katerih podatkov še nimajo, zatem pa oblikujejo načrt, kako bodo pridobile manjkajoče podatke in odpravile morebitne pomanjkljivosti.

Pričakovanje št. 6.1

Pričakuje se, da institucije razvijejo celosten pristop k ravnanju s podatki o podnebnih in okoljskih tveganjih. V skladu s smernicami EBA bi morali biti

⁷⁶ Glej odstavek 192 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁷⁷ Glej odstavek 139 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁷⁸ Glej odstavek 145 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

vzpostavljeni redni in transparentni mehanizmi poročanja, da se zagotovi pravilno, natančno, razumljivo in smiselno poročanje, ki omogoča izmenjavo informacij o ugotavljanju, merjenju ali ocenjevanju, spremljanju in upravljanju tveganj.⁷⁹ Pričakuje se, da institucije opredelijo in dokumentirajo podnebna in okoljska tveganja ter jih vključijo v okvir poročanja podatkov, tako da lahko učinkovito spremljajo, upravljajo in zmanjšujejo svojo izpostavljenost do te tveganj. To obsega zlasti organizacijo poročanja podatkov o tveganjih, IT-infrastrukturo, zmogljivosti za agregiranje podatkov o tveganjih in postopke poročanja. Institucije morajo zagotoviti, da okvir poročanja podatkov o podnebnih in okoljskih tveganjih deluje skladno z merili za podnebna in okoljska tveganja, ki so določena v obstoječi izjavi institucije o nagnjenosti k prevzemanju tveganj (RAS) in v postopkih za upravljanje tveganj. Poleg tega se pričakuje, da okvir za poročanje podatkov podpira javna razkritja in, kjer je to relevantno, ključne kazalnike uspešnosti, ki se uporabljajo za ocenjevanje uspešnosti institucije na področju podnebnih in okoljskih tveganj ter javnih razkritij.⁸⁰

Pričakovanje št. 6.2

Ker imajo podnebna in okoljska tveganja posebne značilnosti, se od institucij pričakuje, da razmislijo o prilagoditvi svojih IT-sistemov tako, da bi lahko sistematično zbirale in agregirale podatke, ki jih potrebujejo za oceno izpostavljenosti tem tveganjem. Čeprav se pričakuje, da institucije vključijo taksonomijo podatkov o teh tveganjih, se hkrati priznava, da to v nekaterih primerih ni mogoče, ker trenutno ne obstajajo skupne opredelitve in taksonomije in ker podatki niso vedno na voljo. V teh primerih se pričakuje, da preučijo, ali bi lahko vzpostavile poročevalske procese in postopke na podlagi notranjih ali zunanjih kvalitativnih meril tveganj, s čimer bi zagotovile, da se o podnebnih in okoljskih tveganjih pravilno poroča upravljalnemu organu. V ta namen se od upravljalnega organa pričakuje, da se zaveda omejitev pri zajemanju tveganj v poročilih, ki jih prejema, in je seznanjen s pravnimi in tehničnimi omejitvami. Pričakuje se, da upravljalni organ uporablja te informacije, ko razpravlja, kritično preverja in sprejema odločitve o ukrepih za upravljanje posledic, ki jih povzročajo podnebna in okoljska tveganja.

Pričakovanje št. 6.3

Pričakuje se, da poročila o tveganjih prikazujejo učinke podnebnih in okoljskih tveganj na poslovni model, strategijo in profil tveganosti institucije.⁸¹ Institucije bi si morale prizadevati, da v poročilih o tveganjih obravnavajo vsa pomembna podnebna in okoljska tveganja v celotni pravni osebi in/ali poslovnem področju. Pričakuje se, da so ta poročila, ki obravnavajo tudi podnebna in okoljska tveganja, integrirana v obstoječi okvir institucije za poročanje o tveganjih. Pričakuje se, da so ta poročila po globini in obsegu sorazmerna z velikostjo in kompleksnostjo poslovanja institucije in z njenim profilom tveganosti.

Pričakovanje št. 6.4

Pričakuje se, da je institucija zmožna pravočasno pripraviti agregirane in ažurne podatke o podnebnih in okoljskih tveganjih. To je skladno s smernicami EBA, po katerih se od institucij pričakuje, da imajo učinkovite in zanesljive informacijske in komunikacijske sisteme, ki v celoti podpirajo agregiranje podatkov

⁷⁹ Glej odstavek 145 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁸⁰ Glej standard BCBS št. 239, ki ga ECB pri rednem nadzoru institucij uporablja kot primerjalne najboljše prakse na področju agregiranja podatkov o tveganjih in poročanja o tveganjih.

⁸¹ Glej tudi odstavek 29 in 30 pri drugem načelu v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

tako v normalnih časih kot tudi v časih pretresov.⁸² Vprašanje pravočasnosti je pri teh tveganjih ključnega pomena, na primer zaradi posledic nenadnega prehoda na nizkoogljično gospodarstvo ali zaradi vpliva fizičnega dogodka na poslovanje institucije. Upravljalni organ bi zato moral biti seznanjen z vsemi dogajanja na nacionalni in mednarodni ravni ter na političnem in zakonodajnem področju, ki bi lahko vplivala na pričakovanja glede poročanja. Pričakuje se, da so institucije prilagodljive, tako da bodo v prihodnjih obdobjih, ko se bo zahtevalo vedno več poročanja o podnebnih in okoljskih vprašanjih, lahko pripravljale agregirane podatke o podnebnih in okoljskih tveganjih, ki izpolnjujejo številne različne priložnostne ali občasne poročevalske zahteve, na primer za poročanje v času pretresov/kriznih razmer, v zvezi s spremenjenimi potrebami znotraj organizacije ali v odziv na vprašanja nadzornikov.

⁸² Glej Smernice EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11) in razdelek 5.8 Smernic EBA o spremenjenih skupnih postopkih in metodologijah za proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) ter nadzorniškem stresnem testiranju (EBA/GL/2018/03).

6 Nadzorniška pričakovanja o upravljanju tveganj

Na podlagi prejšnjega poglavja so v tem poglavju predstavljeni podrobni napotki o vključevanju podnebnih in okoljskih tveganj v upravljanje kreditnega, operativnega, tržnega in likvidnostnega tveganja ter v proces ICAAP, kot tudi napotki o kvantifikaciji tveganj z analizo scenarijev in stresnim testiranjem.

6.1 Okvir za upravljanje tveganj

Pričakovanje št. 7

Pričakuje se, da institucije uvedejo podnebna in okoljska tveganja v okvir za upravljanje tveganj kot dejavnike, ki vplivajo na obstoječe kategorije tveganj, kar jim omogoča, da jih upravljajo, spremljajo in zmanjšujejo dovolj dolgoročno, ter da svojo ureditev redno posodablajo. Pričakuje se tudi, da ta tveganja ugotavljajo in kvantificirajo v okviru splošnega procesa za zagotavljanje kapitalske ustreznosti.

Institucije bi v okviru splošnega sistema notranjih kontrol morale imeti okvir za upravljanje tveganj na ravni celotne institucije, ki zajema vsa poslovna področja in notranje enote, vključno s funkcijami notranje kontrole.^{83 84} Kot določa člen 73 CRD, morajo institucije vzpostaviti zanesljive, učinkovite in celovite strategije in procese za redno ocenjevanje in zagotavljanje zneskov, vrst in razdelitve notranjega kapitala, za katerega menijo, da je ustrezen za kritje narave in stopnje tveganj, katerim so ali bi lahko bile izpostavljene. Pričakuje se, da institucije poleg sedanjih pomembnih tveganj upoštevajo tudi vsa tveganja in koncentracije v teh tveganjih ali med njimi, ki bi se lahko pojavila v prihodnje zaradi izvajanja strategije ali zaradi sprememb v poslovnem okolju.⁸⁵ Tako se pričakuje, da celovito analizirajo, kako podnebna in okoljska tveganja vplivajo na različna področja tveganj, kot so likvidnostno, kreditno, operativno, tržno in vsa druga pomembna tveganja za kapital, ter na podkategorije teh tveganj, katerim je institucija izpostavljena ali bi jim lahko bila izpostavljena v prihodnosti. Poleg tega se pričakuje, da posebno pozornost namenijo koncentracijam znotraj kategorij tveganj ali med različnimi vrstami tveganj, ki bi jih podnebna tveganja lahko povzročila.

Pričakuje se, da imajo institucije celosten in dobro dokumentiran pregled nad vplivi podnebnih in okoljskih tveganj na obstoječe kategorije tveganj. Okvir za upravljanje tveganj bi moral vsebovati bilančna in zabilančna tveganja in ustrezno

Pričakovanje št. 7.1

⁸³ Glej odstavka 136 in 137 o upravljanju tveganj v Smernicah EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁸⁴ Glej tudi odstavka 32 in 34 pri drugem načelu (ii) v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

⁸⁵ Glej odstavek 60 v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

upoštevati tako finančna kot tudi nefinančna tveganja,⁸⁶ in sicer tako za tveganja, katerim je institucija trenutno izpostavljena, kot tudi za tveganja, katerim bi lahko bila izpostavljena v prihodnosti. Institucije so dolžne redno izvajati postopek za ugotovitev vseh pomembnih tveganj in ugotovljena tveganja vključiti v celovit interni popis tveganj. To pričakovanje zajema normativno in ekonomsko perspektivo ICAAP.⁸⁷

Pričakovanje št. 7.2

Pričakuje se, da institucije v svoji oceni pomembnosti za vsa poslovna področja celovito upoštevajo podnebna in okoljska tveganja na kratki, srednji in dolgi rok po različnih scenarijih. Pričakuje se, da je analiza prilagojena poslovnemu modelu in profilu tveganosti institucije ter da se v njej upoštevajo ranljivosti gospodarskih (pod)sektorjev, poslovanja in fizičnih lokacij institucije in njenih nasprotnih strank. Obravnavana podnebna in okoljska tveganja je treba dokumentirati, še zlasti kanale prenosa in vpliv na profil tveganosti. Poleg tega se pričakuje, da institucije oceno nepomembnosti utemeljijo tako, da navedejo in dokumentirajo kvalitativne in kvantitativne informacije, na podlagi katerih so sprejele takšno oceno.⁸⁸

Okvir 6

Primer opazovane prakse: povezovanje podnebnih tveganj s finančnimi tveganji

Nekatere institucije so uvedle interni postopek za povezovanje podnebnih tveganj z njihovimi možnimi finančnimi vplivi. Ena banka je ugotovila in popisala glavne kanale prenosa na obstoječe kategorije tveganj ter pripravila pregled ocenjenega vpliva na svoj profil tveganosti in predvideni časovni okvir.

Tabela A

Poenostavljen primer povezovanja podnebnih tveganj s finančnimi vplivi

Dejavniki podnebnih tveganj	Možni finančni vpliv	Časovni okvir	Vpliv na profil tveganosti	Vpliv na strategijo
Politike in zakonodaja	Depreciacija sredstev oglično intenzivnih podjetij v naložbenem portfelju	1-3 leta	**	****
Tehnologija	Korporativne stranke v avtomobilski industriji prizadene zamenjava obstoječih izdelkov in storitev	3-5 let	*	***
Razpoloženje na trgu	Potrošniki in vlagatelji dajejo prednost bolj trajnostnim izdelkom	1-3 leta	****	*
Akutno fizično tveganje	Poškodbe nepremičnin in premoženja v krajih z velikim tveganjem	1-3 leta	*	**
Kronično fizično tveganje	Povečani stroški za komitente, ki morajo odpraviti škodo, ali izgube zaradi podnebnih dogodkov, ki vplivajo na njihovo plačilno sposobnost	1-3 leta	*	**

Vir: ECB.

Pričakovanje št. 7.3

Pričakuje se, da institucije ustrezno kvantificirajo podnebna in okoljska tveganja, katerim so izpostavljene.⁸⁹ Kot je navedeno v Vodniku ECB o procesu ICAAP, se pričakuje, da tveganja niso izključena iz ocene zato, ker jih je težko

⁸⁶ Glej odstavek 136 v Smernicah EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁸⁷ Glej četrto načelo (i) v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

⁸⁸ Glej odstavek 63 v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

⁸⁹ Glej šesto načelo v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP): »Institucija je odgovorna za to, da tako v ekonomski kot tudi v normativni perspektivi izvaja metodologije za kvantifikacijo tveganj, ki so primerne za njene individualne okoliščine«.

kvantificirati ali ker podatki niso na voljo.⁹⁰ Če na področju metodologij za kvantifikacijo pride do nadaljnega napredka, upoštevajoč tudi sedanje delo ter prihodnje objave mednarodnih mrež⁹¹ in standardizacijskih organov, lahko institucije v ocenah podnebnih in okoljskih tveganj namesto manjkajočih podatkov uporabijo smiselne predpostavke. Kot je opisano v razdelku 6.5, lahko institucije v ta namen uporabijo analizo scenarijev in stresno testiranje.

Pričakovanje št. 7.4

Pričakuje se, da institucije sprejmejo strateški pristop k upravljanju in/ali zmanjševanju podnebnih in okoljskih tveganj v skladu s svojo poslovno strategijo in nagnjenostjo k prevzemanju tveganj ter da temu prilagodijo politike, postopke, limite tveganj in kontrole tveganj. Kot je določeno v smernicah EBA, bi moral okvir za upravljanje tveganj vsebovati konkretne napotke za izvajanje strategij in po potrebi določati in vzdrževati interne limite tveganj v skladu z nagnjenostjo k prevzemanju tveganj in kot je primerno za dobro poslovanje institucije, njeno finančno moč, kapitalsko osnovo in strateške cilje.⁹² V tej luči se od institucij pričakuje, da pretehtajo, ali morajo prilagoditi svoje politike, na primer z določitvijo meril za izbiro poslovnih področij ter portfeljev in naložb, ki bi jih lahko podpirale pri postopnem zmanjševanju podnebnih ali okoljskih tveganj, tako da bi institucija postala bolj odporna proti tveganjem prehoda in/ali fizičnim tveganjem. Institucije se spodbuja, da vzpostavijo konstruktiven dialog s kritičnimi nasprotnimi strankami, tudi z dolgoročnim ciljem, da izboljšajo oceno vzdržnosti in/ali bonitetno oceno teh nasprotnih strank. Poleg tega lahko uvedejo tudi omejitve za financiranje določenih občutljivih (pod)sektorjev gospodarstva, držav, podjetij ali nepremičninskih izpostavljenosti oziroma iz kreditiranja celo izključijo določene (pod)sektorje ali posojiljemalce, ki niso skladni z njihovo nagnjenostjo k prevzemanju podnebnih tveganj. Posebej za institucije, ki dajejo ali nameravajo dajati okoljsko trajnostno kreditiranje, Smernice EBA o odobravanju in spremljanju kreditov predvidevajo, da institucije ocenijo, v kolikšni meri je njihovo kreditiranje »skladno oziroma ali prispeva k njihovim skupnim podnebnim in okoljsko trajnostnim ciljem«. ⁹³

Okvir 7

Primer opazovane prakse: kvantificiranje podnebnih in okoljskih posledic financiranja v procesu ICAAP

ECB je opazovala banko, ki v svojem načrtu notranjega kapitala ocenjuje vpliv njenega financiranja na okolje in oblikuje okoljsko oceno projekta ali sredstva, ki ga financira, ali okoljsko oceno posojiljemalca za splošno financiranje, če gre za korporativne stranke ali stranke iz javnega sektorja. Oceno oblikuje tako, da preuči vpliv posla na okolje, pri čemer upošteva vse pomembne okoljske dejavnike, kot so poraba vode, onesnaževanje, odpadki in biološka raznovrstnost. Na podlagi te ocene banka dodeli kazenske točke sredstvom z največjim vplivom na okolje, zaradi česar

⁹⁰ Glej odstavek 74 v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP): »V takih primerih mora institucija določiti dovolj konservativne vrednosti za ta tveganja, pri čemer upošteva vse relevantne informacije in zagotovi, da so izbrane metodologije za kvantifikacijo tveganj ustrezne in konsistentne«.

⁹¹ Glej »Overview of Environmental Risk Analysis by Financial Institutions«, NGFS, 2020 in »Case Studies of Environmental Risk Analysis Methodologies«, NGFS, 2020.

⁹² Glej odstavke 135, 137 in 138 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁹³ Glej odstavek 59 v Smernicah EBA o dajanju in spremljanju posojil (EBA/GL/2020/06).

se poveča analitična utež tveganja za te izpostavljenosti. Banka poroča, da se za objekte z negativnim vplivom na okolje ali podnebje njihova analitična tveganju prilagojena aktiva poveča za največ četrtno. Vpliv se na koncu odrazi v pričakovani stopnji donosnosti sredstev, kar lahko spodbuja k povečanju ali zmanjšanju naložb v posamezen sektor.

Pričakovanje št. 7.5

Pričakuje se, da institucije izvajajo popoln podnebni in okoljski skrbni pregled, in sicer tako ob vzpostavitvi razmerja s stranko kot tudi ves čas njegovega trajanja. To obsega zbiranje informacij in podatkov, ki jih institucije potrebujejo za oceno ranljivosti izpostavljenosti in naložb na podnebna in okoljska tveganja, po možnosti ob nastanku izpostavljenosti. Na podlagi zbranih informacij in podatkov se izvede presoja upravičenosti v skladu s politikami in postopki za tveganja. Pričakuje se, da se institucije zavedajo vpliva stranke na podnebne in okoljske dejavnike ter njenih ranljivosti na te dejavnike ter da so seznanjene z njenim pristopom k upravljanju tega vpliva in z njim povezanih tveganj. Poleg tega je verjetno, da bo institucija, ki pravilno izvede okoljski skrbni pregled in po potrebi ustrezno ukrepa, zmanjšala tveganje izgube poslovnega ugleda in tveganje odškodninske odgovornosti. Pričakuje se, da obseg in globino skrbnega pregleda institucije določijo glede na sektor in geografsko lokacijo stranke. Po potrebi lahko pridobijo mnenje zunanjih izvedencev. Priporočljivo je, da sledijo na primer smernicam OECD za multinacionalne družbe.⁹⁴ Vse ugotovitve skrbnega pregleda morajo upoštevati v odločitvi o tem, ali oziroma kako naj sodelujejo, ali nadaljujejo sodelovanje, s posamezno stranko.

Pričakovanje št. 7.6

Pričakuje se, da institucije ocenijo vpliv podnebnih in okoljskih tveganj na kapitalsko ustreznost z ekonomske in normative perspektive. V skladu z Vodnikom ECB o procesu ICAAP se pričakuje, da institucije v ocenah prihodnje kapitalne ustreznosti obravnavajo vsa tveganja in koncentracije znotraj teh tveganj ali med njimi, ki bi se lahko pojavila zaradi sprememb v poslovnem okolju.⁹⁵ V istem duhu se pričakuje, da institucije v ocenah z vidika ekonomske vrednosti upoštevajo podnebne spremembe, zlasti prehod na nove energetske vire. Pričakuje se, da pri ugotavljanju svoje kapitalne ustreznosti upoštevajo vpliv podnebnih in okoljskih tveganj, tako da lahko vzdržujejo ekonomsko in normativno kapitalno ustreznost in vzdržno izvajajo svoj poslovni model.⁹⁶ Kot je določeno v Vodniku ECB o procesu ICAAP, se pričakuje, da institucije izvajajo tako normativno kot tudi ekonomsko perspektivo, ki se medsebojno dopolnjujeta. Pričakuje se, da pri tem v ekonomski perspektivi obravnavajo, kako bi podnebna in okoljska tveganja lahko vplivala na ekonomsko vrednost. V normativni perspektivi pa morajo obravnavati možne vplive na prihodnji količnik regulativnega kapitala, ki se pokažejo v oceni osnovnega in neugodnih scenarijev. Od institucij se poleg tega pričakuje, da rezultate teh ocen upoštevajo pri svoji nagnjenosti k tveganju in v poslovni strategiji ter bolj splošno pri sprejemanju odločitev.

⁹⁴ Glej »[OECD Guidelines for Multinational Enterprises](#)« OECD, 2019 in »Due Diligence for Responsible Corporate Lending and Securities Underwriting – Key considerations for banks implementing the OECD Guidelines for Multinational Enterprises«, OECD, 2019.

⁹⁵ Glej odstavek 60 v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

⁹⁶ Za opis normativne in ekonomske perspektive glej tretje načelo v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

Pričakuje se, da institucije v svojih rednih pregledih ocenijo, ali so njihovi instrumenti za ugotavljanje, merjenje in zmanjševanje podnebnih in okoljskih tveganj ustrezni. Institucije bi morale redno izvajati notranje preglede,⁹⁷ na primer v okviru procesa ICAAP.⁹⁸ Namen teh pregledov je oceniti, ali so notranji procesi in metodologije privedli do zanesljivih rezultatov ter ali so ti notranji procesi in metodologije še vedno ustrezni glede na tekoča in prihodnja gibanja.⁹⁹ Ker se metodologije za ugotavljanje in merjenje podnebnih in okoljskih tveganj zelo hitro razvijajo in ker je na voljo vedno več podatkov, se pričakuje, da institucije redno preverjajo ustreznost in kakovost virov podatkov in uporabljenih metod.

6.2 Upravljanje kreditnega tveganja

Pričakovanje št. 8

Pričakuje se, da institucije pri upravljanju kreditnega tveganja upoštevajo podnebna in okoljska tveganja v vseh relevantnih fazah postopka za odobritev posojila ter da spremljajo tveganja v svojih portfeljih.

V skladu s členom 79 CRD morajo pristojni organi med drugim zagotoviti, da institucije odobravajo posojila na podlagi zanesljivih in natančno opredeljenih meril in da so postopki za odobritev, spremembo, obnovo ali refinanciranje posojila jasno določeni. V ta namen se od institucij pričakuje, da uporabljajo celosten pristop in da v svojih politikah in postopkih za kreditno tveganje upoštevajo tveganja, povezana s podnebnimi in okoljskimi dejavniki, kot je določeno v Smernicah EBA o dajanju in spremljanju posojil.^{100 101}

Pričakuje se, da se podnebna in okoljska tveganja upoštevajo v vseh relevantnih fazah postopka odobritve posojila in pri obdelavi posojil. Konkretno se od institucij pričakuje, da ocenijo, kako podnebna in okoljska tveganja vplivajo na tveganje neplačila posojilojemalca.¹⁰² Ugotoviti in oceniti morajo podnebna in okoljska tveganja, ki pomembno prispevajo k tveganju neplačila. V oceni lahko preverijo, kako posojilojemalec sam upravlja podnebna in okoljska tveganja. Pričakuje se, da institucije ustrezno upoštevajo spremembe v profilu tveganosti posameznega sektorja ali geografskega območja, ki jih povzročajo podnebna in okoljska tveganja. Na primer, pretirano izkoriščanje naravnih virov, kot je voda, v določenem območju lahko privede do omejitev njihove uporabe, kar lahko povzroči motnje v proizvodnji in izgube nasprotnih strank.

⁹⁷ Glej odstavek 21 v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP). ECB ne predpisuje, kako pogosto naj se izvajajo ti pregledi, vendar želi zagotoviti, da interni procesi »ostajajo ustrezni glede na sedanje razmere in prihodnja gibanja«.

⁹⁸ Glej člen 73 CRD IV.

⁹⁹ Glej tudi odstavek 18 pri prvem načelu (iii) v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

¹⁰⁰ Glej odstavek 51 v Smernicah EBA o dajanju in spremljanju posojil (EBA/GL/2020/06).

¹⁰¹ Glej tudi drugo načelo (ii) in (iii) v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

¹⁰² Glej odstavke 57, 126, 127, 146, 149 in 188 v Smernicah EBA o dajanju in spremljanju posojil (EBA/GL/2020/06).

Okvir 8

Primer opazovane prakse: neuradna verjetnost neplačila na podlagi podnebnih informacij

ECB je opazila, da institucije v postopku odobravanja posojil pogosto kvalitativno upoštevajo podnebna in okoljska tveganja. Obenem nekatere institucije preučujejo, kako bi ta tveganja lahko vključile v svoje modele, oziroma že razvijajo postopke za njihovo vključitev. Ena banka je razvila neuradno verjetnost neplačila na podlagi podnebnih informacij (*climate-informed shadow probability of default*), ki se poroča skupaj z običajno verjetnostjo neplačila. Pri tej neuradni verjetnosti se opira na podrobno analizo fizičnega tveganja in tveganja prehoda pri bolj tveganih nasprotnih strankah, ki jih odkrije s presejalnim pregledom. Velika razlika med obema verjetnostma pomeni, da so morda potrebni ukrepi za zmanjšanje tveganja. Druga banka razvija točkovalni sistem za trajnostna tveganja, ki temelji na kvalitativnih vidikih. Rezultat točkovanja dobi fiksno utež v modelu. Ena banka vključuje okoljske spremenljivke v svoj interni model kreditnega točkovanja. Okoljska ocena je bila uvedena za sektorje, pri katerih je bilo ugotovljeno, da je takšna ocena relevantna za analizo razlik v kreditni kakovosti. Potencialni okoljski vplivi dejavnosti vplivajo na kreditno kakovost. Modeli kreditnega točkovanja so bili uvedeni za izpostavljenosti do velikih korporacij, gospodarskih družb in projektne financiranja.

Pričakovanje št. 8.2

Pričakuje se, da institucije prilagodijo postopke razvrščanja tveganj tako, da bi lahko – vsaj kvalitativno – ugotavljale in ovrednotile podnebna in okoljska tveganja. Pričakuje se, da institucije določijo splošne kazalnike tveganj ali razvrstitve tveganj po pomembnosti za svoje nasprotne stranke, v katerih upoštevajo tudi podnebna in okoljska tveganja. V okviru postopka razvrščanja tveganj bi institucije morale ugotoviti, kateri posojilojemalci bi lahko bili posredno ali neposredno izpostavljeni povečanim podnebnim in okoljskim tveganjem.¹⁰³ Kritične izpostavljenosti tem tveganjem bi morale biti jasno poudarjene in zatem po potrebi obravnavane v različnih scenarijih,¹⁰⁴ tako da bi bilo mogoče oceniti in pravočasno uvesti ukrepe za zmanjševanje tveganj, vključno s cenovnimi ukrepi. Institucije bi denimo lahko uporabljale toplotne karte, ki izpostavijo trajnostna tveganja glede na to, kako relevantni so različni gospodarski (pod)sektorji za danega komitentta.

Pričakovanje št. 8.3

Pričakuje se, da institucije upoštevajo podnebna in okoljska tveganja pri vrednotenju zavarovanja. Podnebna in okoljska tveganja lahko vplivajo na vrednost zavarovanja. Pričakuje se, da institucije upoštevajo zlasti fizično lokacijo in energetske učinkovitost poslovnih in stanovanjskih nepremičnin. Te dejavnike bi morale upoštevati tako v postopku ugotavljanja vrednosti zavarovanja kot tudi pri pregledih, predpisanih z relevantno zakonodajo.¹⁰⁵

Pričakovanje št. 8.4

Pričakuje se, da institucije spremljajo in upravljajo kreditno tveganje v svojih portfeljih, in sicer predvsem z analizo koncentracije v sektorju, geografskem območju ali posamezni nasprotni stranki oziroma skupini povezanih nasprotnih

¹⁰³ Glej odstavke 57, 126, 127, 146, 149 in 188 v Smernicah EBA o dajanju in spremljanju posojil (EBA/GL/2020/06).

¹⁰⁴ Možni scenariji so na primer pregled sedanjih in predvidenih izpustov toplogrednih plinov, tržnega okolja, nadzorniških zahtev za obravnavana podjetja, verjetnega vpliva na dobičkonosnost in solventnost posojilojemalca itd.

¹⁰⁵ Glej npr. člen 208 v delu 3 CRR.

strank, vključno s koncentracijo kreditnega tveganja, ki izhajajo iz podnebnih in okoljskih tveganj, ter da uporabljajo limite izpostavljenosti ali strategije razdolževanja.¹⁰⁶ Pričakuje se, da institucije spremljajo, kako so sektorske in geografske koncentracije dovzetne za podnebna in okoljska tveganja. Podobno lahko merijo koncentracijo sredstev s specifičnimi značilnostmi, na katere bi lahko bile usmerjene politike prehoda, na primer porazdelitev oznak energetske učinkovitosti v portfeljih stanovanjskih in poslovnih nepremičnin v luči morebitnih sprememb zakonodaje. For larger counterparties, institutions may consider climate-related and environmental risks in the single-name concentration analysis. Institucijam se priporoča, da povečajo svoje zmogljivosti za spremljanje teh dejavnikov, pri čemer upoštevajo merila in limite, ki so jih razvile za svoj okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj ter za okvir za ravnanje s podatki.

Pričakovanje št. 8.5

Pričakuje se, da institucije v okviru za določanje cene posojil upoštevajo svojo nagnjenost k prevzemanju tveganj in poslovno strategijo na področju podnebnih in okoljskih tveganj.¹⁰⁷ V skladu s členom 76(3) CRD IV mora odbor institucije za tveganja preverjati, ali sta v ceni sredstev, ki so na voljo strankam, v celoti upoštevana poslovni model in strategija upravljanja tveganj institucije. Določanje cene posojil je pomemben krmilni mehanizem, ki določa raven in vire prihodkov institucije v prihodnjem obdobju. Tako lahko institucija v okviru svoje poslovne strategije in nagnjenosti k prevzemanju tveganj določi, da bo omejila izpostavljenost sektorjem, ki so škodljivi za okolje ali podnebje ali da se bo izogibala posojilom, ki so zavarovana z energetske neučinkovitimi nepremičninami. Pričakuje se, da okvir za določanje cene posojil podpira izbrano perspektivo in strategijo glede tveganj, na primer tako, da določa različne cene za posojila glede na energetske učinkovitost izpostavljenosti in da uvaja dodatno provizijo za določene sektorje ali stranke. Institucije lahko v skladu s svojo poslovno strategijo in nagnjenostjo k tveganju uvedejo spodbude za stranke, ki želijo zmanjšati svoja podnebna in okoljska tveganja. Tako lahko na primer za okoljsko trajnostno posojilo določijo obrestno mero, v kateri upoštevajo, da bo ob sicer nespremenjenih pogojih stranka postala odpornejša proti tem tveganjem in bo zato imela večjo kreditno sposobnost. Banke, ki dajejo okoljsko trajnostno kreditiranje, bi v procesu prilagajanja obrestne mere lahko upoštevale, ali stranka v vnaprej določenem obdobju, v katerem zmanjšuje podnebna in okoljska tveganja, dosega zastavljene trajnostne cilje.

Okvir 9

Primer opazovane prakse: različne cene hipotekarnih posojil

ECB je opazovala institucijo, ki za hipotekarna posojila strankam zaračunava različno ceno glede na oznako energetske učinkovitosti nepremičnine. Hipoteke za energetske učinkovitejša stavba so cenejše kot tiste za manj učinkovite, pod pogojem da bo institucija po svojih ocenah dosegla predvideno skupno dobičkonosnost hipotekarnih posojil. Razlikovanje temelji na predpostavki, da bo portfelj energetske učinkovitejših stavb manj ranljiv na tveganje prehoda in je zato v skladu s poslovno strategijo institucije.

¹⁰⁶ Glej odstavek 245 v Smernicah EBA o dajanju in spremljanju posojil (EBA/GL/2020/06).

¹⁰⁷ Glej odstavka 200 in 201 v Smernicah EBA o dajanju in spremljanju posojil (EBA/GL/2020/06).

Pričakuje se, da institucije v ceni posojila upoštevajo različne stroške, povezane s podnebnimi in okoljskimi tveganji. Kot je določeno v Smernicah EBA o dajanju in spremljanju posojil,¹⁰⁸ bi morale institucije uporabljati okvir za določanje cene, ki je povezan z značilnostmi posojila in upošteva vse relevantne stroške. Vpliv podnebnih in okoljskih tveganj se lahko izrazi skozi različne oblike stroškov, kot so stroški kapitalskega ali kreditnega tveganja ali tveganja refinanciranja. Okoljsko trajnostna sredstva se denimo lahko financirajo s posebnimi, posebej temu namenjenimi instrumenti, kot so zelene (krite) obveznice, kar pomeni drugačne stroške refinanciranja. V območjih, ki so izpostavljena fizičnim podnebnim tveganjem, kot so poplave ali suše, se kreditne izgube lahko povečajo. Pričakuje se, da institucije obravnavajo te dejavnike in jih izrazijo v ceni posojil, denimo tako, da določijo višje stroške kreditov, s čimer upoštevajo vpliv podnebnih in okoljskih tveganj. Poleg tega se pričakuje, da institucije v svojih cenah izrazijo morebitne višje stroške refinanciranja za sredstva, ki so posebej močno izpostavljena fizičnim tveganjem in tveganjem prehoda.

6.3 Upravljanje operativnega tveganja

Pričakovanje št. 9

Pričakuje se, da institucije pretehtajo, kako bi podnebni in okoljski dogodki lahko negativno vplivali na neprekinjeno poslovanje in v kakšnem obsegu bi se zaradi narave dejavnosti institucije lahko povečalo tveganje izgube poslovnega ugleda in tveganje odškodninske odgovornosti.

Kot je določeno v členu 85 CRD in v smernicah EBA,¹⁰⁹ morajo institucije izvajati politike in postopke, s katerimi ovrednotijo in upravljajo svojo izpostavljenost operativnemu tveganju. Operativno tveganje morajo oceniti v vseh poslovnih področjih in operacijah ter ugotoviti, kako bi se lahko uresničilo.¹¹⁰ Prav tako se pričakuje, da institucije sprejmejo vse potrebne ukrepe za zaščito neprekinjenega poslovanja in hitro vrnitev k normalnemu poslovanju po incidentu, in sicer tako v svojih politikah kot tudi pri delovanju fizičnih osnovnih sredstev, vključno z računalniškimi sistemi.

Pričakuje se, da institucije ocenijo vpliv fizičnih tveganj na splošno delovanje, vključno s sposobnostjo, da lahko hitro začnejo ponovno izvajati storitve.

Opozoriti velja, da morajo to oceno izvesti v okviru svojega upravljanja neprekinjenega

¹⁰⁸ Glej odstavke 186, 187 in 190 v Smernicah EBA o dajanju in spremljanju posojil (EBA/GL/2020/06).

¹⁰⁹ Glej odstavek 255 Smernic EBA o spremenjenih skupnih postopkih in metodologijah za proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) ter nadzorniškem stresnem testiranju (EBA/GL/2018/03).

¹¹⁰ Glej tudi četrto načelo in odstavek 60 Vodnika ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

poslovanja, kot je določeno v smernicah EBA o notranjem upravljanju.¹¹¹ Nekatere institucije so zaradi svoje geografske lokacije lahko bolj izpostavljene fizičnim tveganjem. Zato se pričakuje, da vse institucije ocenijo, kako pomembno je operativno tveganje, ki izhaja iz fizičnega tveganja. To je predvsem pomembno za storitve, ki so oddane v zunanje izvajanje, in IT-storitve, zlasti če se ponudniki storitev nahajajo v krajih, v katerih je večja verjetnost ekstremnih vremenskih razmer in drugih okoljskih dogodkov.

Institucije morajo pretehtati, ali bi ti dogodki lahko zmanjšali njihovo sposobnost, da obdelujejo transakcije ali izvajajo storitve oziroma bi lahko povzročili pravne obveznosti zaradi škode, ki so jo utrpeli tretje stranke, kot so komitenti ali drugi deležniki. Predvsem se pričakuje, da institucije pri pregledu kritičnih ali pomembnih funkcij upoštevajo vpliv podnebnih sprememb na izvajanje teh storitev.¹¹² Če je rezultat takšnega pregleda relevanten za katerokoli poslovno področje ali operacijo institucije, ga mora institucija upoštevati v svojem načrtu neprekinjenega poslovanja.

Pričakovanje št. 9.2

Pričakuje se, da institucije pretehtajo, v kolikšni meri se zaradi narave dejavnosti, v katerih so udeležene, povečuje tveganje negativnih finančnih posledic zaradi prihodnje izgube poslovnega ugleda, odškodninske odgovornosti ali sodnih postopkov. V skladu s smernicami EBA morajo biti vsa relevantna tveganja zajeta v okviru za upravljanje tveganj institucije, pri čemer je treba ustrezno upoštevati tako finančna kot tudi nefinančna tveganja, vključno s tveganjem izgube poslovnega ugleda.¹¹³ Tveganje izgube poslovnega ugleda se lahko pojavi nenadoma in zelo hitro prizadene podjetja. Institucije, ki so povezane s spornimi družbenimi ali okoljskimi vprašanji, oziroma, gledano širše, institucije, ki pri svojem poslovanju po splošnem mnenju ne upoštevajo dovolj okoljskih dejavnikov, bi lahko utrpeli negativne finančne posledice zaradi tveganja izgube poslovnega ugleda, če bi se spremenil odnos trga do okoljskih in podnebnih tveganj. Podobno se pričakuje, da institucije za preprečitev tveganja izgube poslovnega ugleda ali tveganja sodnih postopkov zaradi spornih vprašanj v zvezi z njihovimi produkti, ki denimo izvirajo iz financiranja okolju škodljivih izdelkov, preučijo, ali njihovi naložbeni produkti izpolnjujejo mednarodne ali evropske najboljše prakse, na primer standard EU za zelene obveznice.¹¹⁴ Tveganje izgube poslovnega ugleda lahko nastane tudi zaradi financiranja podjetij, ki so veliki onesnaževalci. Institucije lahko sprejmejo politike o tem, kako s komitenti obravnavajo tovrstna vprašanja, in se odzivajo na sporna vprašanja, če in ko se ta pojavijo. Da bi odkrile morebitne žepe tveganj, lahko institucije tudi periodično preverjajo, ali so njihove nasprotne stranke povezane s spornimi vprašanji ter izračunavajo njihov okoljski odtis in/ali možne stroške v primeru

¹¹¹ Glej odstavke 208 do 213 v Smernicah EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

¹¹² Glej odstavek 31 v razdelku 4 Smernic EBA o zunanjem izvajanju (EBA/GL/2019/02).

¹¹³ Glej odstavek 136 v Smernicah EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11). V zvezi z oceno tveganja izgube poslovnega ugleda, ki jo izvedejo pristojni organi v kontekstu operativnega tveganja, glej podrazdelek 6.4.3 v konsolidirani različici Smernic EBA o spremenjenih skupnih postopkih in metodologijah za proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) ter nadzorniškem stresnem testiranju (EBA/GL/2018/03).

¹¹⁴ Furthermore, credit institutions that provide portfolio management and/or financial advice will have to comply with the disclosure requirements laid down in Regulation (EU) 2019/2088 of the European Parliament and of the Council of 27 November 2019 on sustainability-related disclosures in the financial services sector, which will be further described in the forthcoming technical standards.

škode. Rezultate teh pregledov bi morale redno dokumentirati v relevantnih poročilih o tveganjih.

Okvir 10

Primer opazovane prakse: tveganje izgube poslovnega ugleda, zajeto v procesu ICAAP

ECB je opazovala institucijo, ki tveganje izgube poslovnega ugleda, ki izhaja iz okoljskih, socialnih in upravljaljskih vplivov, upošteva v svojem procesu ICAAP. Institucija je izpostavljena precejšnjemu tveganju izgube poslovnega ugleda zaradi okoljskih in socialnih dejavnikov, saj je njen poslovni model usmerjen na financiranje zasebnih podjetij v nastajajočih tržnih gospodarstvih. Zato je vsaka stranka kategorizirana glede na stopnjo možnega negativnega vpliva na okolje, socialne razmere ali upravljanje. Uporabljajo se štiri kategorije z razponom od »pomembnega vpliva« do »minimalnega ali nobenega vpliva«. Institucija h kapitalu doda znesek, ki ustreza številu komitentov v vsaki kategoriji tveganja. Vsaka kategorija ima določeno kapitalsko zahtevo na stranko, kar pomeni, da institucija dodeli več kapitala za stranke, ki so uvrščene v višjo kategorijo tveganja.

6.4 Upravljanje tržnega tveganja

Pričakovanje št. 10

Pričakuje se, da institucije ves čas spremljajo vpliv podnebnih in okoljskih dejavnikov na tekoče pozicije tržnega tveganja in na prihodnje naložbe ter da razvijejo stresne teste, ki vključujejo podnebna in okoljska tveganja.

Kot določa člen 83 CRD, morajo pristojni organi zagotoviti, da se izvajajo politike in procesi za ugotavljanje, merjenje in upravljanje vseh pomembnih virov in vplivov tržnih tveganj. Kar zadeva upravljanje tržnega tveganja, morajo institucije upoštevati, da bi podnebna in okoljska tveganja lahko povzročila premike v ponudbi in povpraševanju po finančnih instrumentih (npr. vrednostnih papirjih ali izvedenih finančnih instrumentih) ter po produktih in storitvah, to pa bi potem vplivalo na njihovo vrednost.¹¹⁵ Institucije, ki vlagajo v podjetja s poslovnimi modeli, ki veljajo za okoljsko netrajnostne ali se nahajajo na območjih, ki so izpostavljena fizičnim tveganjem, bi lahko utrpeli izgube v vrednosti naložb zaradi sprememb v ukrepih javnih organov, razpoloženju na trgu ali tehnologiji oziroma zaradi izrednih vremenskih dogodkov ali postopnega poslabševanja podnebnih razmer.

V skladu z naravo perspektiv ICAAP se pričakuje, da institucije v normativni perspektivi kot minimum ocenijo tveganja, ki izhajajo iz dolžniških, lastniških ali z lastniškimi povezanih vrednostnih papirjev v regulativni trgovalni knjigi, ter tveganja, ki izhajajo iz deviznih in blagovnih pozicij, ki so dodeljene tako v trgovalno kot tudi v bančno knjigo. V ekonomski perspektivi pa se pričakuje, da vse instrumente ocenijo z vidika ekonomske vrednosti ne glede na njihovo računovodsko obravnavo.

¹¹⁵ Glej tudi drugo in sedmo načelo v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

Poleg tega se pričakuje, da pri oceni upoštevajo bančno knjigo in še zlasti naslednje podkategorije tržnega tveganja: tveganje spremembe kreditnega razmika, ki izhaja iz pozicij, merjenih po pošteni vrednosti in po nabavni vrednosti, ter tveganja, ki izhajajo iz izpostavljenosti do lastniških vrednostnih papirjev.

Kar zadeva komponento tveganja spremembe kreditnega razmika pri pozicijah v bančni knjigi, morajo institucije oceniti relevantnost kreditnega razmika pri vseh dejavnikih, ki vplivajo na skupno tržno tveganje. To je relevantno med drugim zato, ker bi se vrednost finančnih instrumentov, ki so jih izdala podjetja v sektorjih, ki veljajo za okoljsko netrajnostne, in ki ne uvedejo celovitega trajnostnega pristopa, lahko nenadoma znižala. V istem duhu je treba ves čas spremljati vrednost izpostavljenosti do lastniških vrednostnih papirjev, da se ugotovi, ali je na njihovo vrednost negativno vplivala sprememba v tržnem dojemanju tveganosti izdajatelja, še zlasti zaradi podnebnih ali okoljskih tveganj.

Institucije, ki so specializirane za trgovanje s primarnimi proizvodi, morajo biti še posebej pozorne na možne skrite ranljivosti, kot so nenadna zvišanja cen ali vrednosti nekaterih primarnih proizvodov, za katere se smatra, da so manj okoljsko trajnostni kot drugi.

Poleg tega bi bilo priporočljivo, da institucije spremljajo, kako bi tveganja prehoda ali fizična tveganja lahko prizadela države, katerim so izpostavljene z imetjem državnih vrednostnih papirjev.

Zaradi posebnih značilnosti tržnih dejavnosti bi institucije lahko koristno uporabile interno stresno testiranje (npr. analizo občutljivosti), da bi bolje razumele in natančneje ocenile, kako relevantna so podnebna tveganja za njihovo trgovalno in bančno knjigo. Pričakuje se, da takšne analize v normativni in ekonomski perspektivi ICAAP poleg drugih tveganj zajamejo tudi podnebna in okoljska tveganja ter nadomestijo pretekle razporeditve tveganj s hipotetičnimi predpostavkami.¹¹⁶

6.5 Analiza scenarijev in stresno testiranje

Pričakovanje št. 11

Od institucij s pomembnimi podnebnimi in okoljskimi tveganji se pričakuje, da preverijo ustreznost stresnega testiranja, da bi ta tveganja lahko vključile v osnovni in neugodne scenarije.

Pričakuje se, da institucije v okviru procesa ICAAP izvajajo stresno testiranje, s katerim poglobljeno in skladno s konkretnimi razmerami preverjajo svoje ranljivosti.¹¹⁷ Stresni scenariji morajo zajeti vsa pomembna tveganja, ki bi lahko izčrpala notranji

¹¹⁶ Glej odstavek 69 Smernic EBA za stresno testiranje institucij (EBA/GL/2018/04).

¹¹⁷ Glej odstavek 140 in naslednje v Smernicah EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11) ter poglavji 5.4 in 6.5 Smernic EBA o pridobivanju informacij o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP) in procesu ocenjevanja ustreznosti notranje likvidnosti (ILAAP) za namene nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) (EBA/GL/2016/10).

kapital ali prizadela količnik minimalne kapitalske ustreznosti. Scenariji se morajo po programu stresnega testiranja v instituciji uporabljati tako v ekonomski kot tudi v normalni perspektivi. Pričakuje se, da institucije preučijo možnost uporabe scenarijev, ki so usklajeni z znanstvenimi predvidevanji glede poteka podnebnih sprememb, kot so denimo scenariji Mednarodnega panela za podnebne spremembe (IPCC). Posebej za tveganje prehoda se pričakuje, da institucije uporabljajo scenarije, ki za različne politike (npr. zgodnji ali pozni prehod) vsebujejo verjetne predpostavke glede fizičnih rezultatov, ki bi jih povzročile te politike.¹¹⁸ V tem okviru morajo med drugim preučiti, kako bi denimo kronične podnebne razmere, do katerih bi prišlo v scenariju poznega prehoda, lahko povzročile dodatno zaostrovanje politik. Vsi ti vidiki se morajo odražati v procesu ICAAP.¹¹⁹ Pričakuje se, da institucije pri analizi scenarijev in stresnem testiranju v zvezi s podnebnimi in okoljskimi tveganji v normativni in ekonomski perspektivi upoštevajo vsaj naslednje vidike:

- kako bi institucijo lahko prizadela fizično tveganje in tveganje prehoda;
- kako bi se podnebna in okoljska tveganja lahko razvijala v različnih scenarijih, upoštevajoč, da ta tveganja morda niso v celoti razvidna iz podatkov za pretekla obdobja;
- kako bi se podnebna in okoljska tveganja lahko uresničila na kratki, srednji in dolgi rok odvisno od uporabljenega scenarija.

Pričakuje se, da institucije opredelijo predpostavke za svoj profil tveganosti in individualne značilnosti ter da preučijo več scenarijev z različnimi kombinacijami predpostavk. V okviru načrtovanja kapitala se pričakuje, da ocenijo svojo kapitalsko ustreznost po verjetnem osnovnem scenariju in po neugodnih scenarijih, ki so prilagojeni značilnostim institucije.

V neugodnih scenarijih morajo predpostaviti izjemna, a verjetna gibanja, ki so dovolj zaostrena, da močno vplivajo na njen količnik minimalne kapitalske ustreznosti.

V skladu z Vodnikom ECB o procesu ICAAP se pričakuje, da normativna perspektiva zajema prihodnje obdobje, ki traja vsaj tri leta. Pričakuje se, da institucije v svojem strateškem načrtovanju sorazmerno upoštevajo tudi gibanja po tem minimalnem obdobju, če bodo imela pomemben vpliv.¹²⁰ Za podnebna in okoljska tveganja lahko upoštevajo tudi daljše obdobje, saj se bodo ta tveganja verjetno uresničila na srednji ali dolgi rok. Predvsem bi daljša obdobja lahko upoštevale v stresnem testiranju v ekonomski perspektivi.

Podobno se pričakuje, da institucije pri oblikovanju scenarijev za procese načrtovanja sanacije upoštevajo, koliko bi podnebni dejavniki lahko vplivali na njihove poslovne

¹¹⁸ Glej npr. »World Energy Model«, IEA, 2019; »NGFS Climate scenarios for central banks and supervisors«, NGFS, 2020; in »Changing course: A comprehensive investor guide to scenario-based methods for climate risk assessment, in response to the TCFD«, UNEP FI Investor Pilot ali UNEP FI, 2019.

¹¹⁹ Glej člen 73 CRR.

¹²⁰ Glej odstavek 44 in opombo 22 v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

dejavnosti. Kot je določeno v direktivi o sanaciji in reševanju bank,¹²¹ bi morale institucije za celovit načrt sanacije preučiti vrsto scenarijev o hudih makroekonomskih in finančnih pretresih. Pričakuje se, da institucije testirajo različne možnosti sanacije po teh scenarijih, da ugotovijo, ali bi bili v takšnih razmerah učinkoviti.

6.6 Upravljanje likvidnostnega tveganja

Pričakovanje št. 12

Pričakuje se, da institucije ocenijo, ali bi pomembna podnebna in okoljska tveganja lahko povzročila neto gotovinske odlive ali izčrpanje likvidnostnih blažilnikov, in če bi jih lahko, da te dejavnike upoštevajo pri upravljanju likvidnosti in kalibraciji likvidnostnih blažilnikov.

Kot določa člen 86(1) CRD, morajo institucije vzpostaviti zanesljive strategije, politike, procese in sisteme za ugotavljanje, merjenje, upravljanje in spremljanje likvidnostnega tveganja v ustreznih časovnih obdobjih, s čimer ohranjajo ustrezno raven likvidnostnih blažilnikov.

Za zanesljivo upravljanje likvidnostnega tveganja se pričakuje, da institucije upoštevajo posredne ali neposredne vplive podnebnih in okoljskih tveganj na likvidnostno pozicijo.^{122 123} Priporočljivo je, da te dejavnike vključijo v svoj ILAAP ter upoštevajo podnebna in okoljska tveganja tako v ekonomski kot tudi v normativni perspektivi. Pričakuje se, da so pri teh ocenah usmerjene v prihodnost ter predpostavijo običajne in stresne razmere, posebej natančno pa preučijo zaostrene, a verjetne scenarije, ki bi se lahko zgodili hkrati, pri čemer se posebej osredotočijo na svoje glavne ranljivosti. Zato morajo oceniti, ali bi podnebna in okoljska tveganja lahko pomembno vplivala na neto gotovinske odlive ali na likvidnostne blažilnike. Če bi lahko, morajo to upoštevati v svojem upravljanju likvidnostnega tveganja in pri kalibraciji likvidnostnih blažilnikov.

Institucije bi na primer lahko preučile možnost, da se idiosinkratični dogodek v kombinaciji s stresnimi razmerami na trgu zgodi ravno takrat, ko se uresničijo podnebna ali okoljska tveganja. Nadalje bi lahko preučile, kako bi na njihovo likvidnostno pozicijo vplival dogodek podnebnega ali tržnega tveganja, zaradi katerega bi se zmanjšala vrednost likvidnostnih blažilnikov. Poleg tega bi lahko preučile, kako bi takšna tveganja lahko vplivala na regionalne likvidnostne pozicije, na

¹²¹ Glej člen 5(6) Direktive 2014/59/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij (BRRD).

¹²² Neposredno bi zaradi hudega fizičnega dogodka komitenti lahko dvigovali denar, da bi financirali popravila nastale škode, zaradi česar bi bila kreditna institucija prisiljena prodati velik obseg sredstev, da bi pokrila te odlive (glej »Guidance Notice on Dealing with Sustainability Risks«, BaFin, 2020, str. 18). Posredno je mogoče, da se banke, katerih bilanco stanja bi prizadelo kreditno ali tržno tveganje, ne bi mogle refinancirati, kar bi lahko ustvarilo napetosti na medbančnem kreditnem trgu (glej »The Green Swan«, Banka za mednarodne poravnave, 2020, str. 28). Poleg tega bi se likvidnostno tveganje bank lahko povečalo zaradi makroekonomskih šokov, ki jih povzroči fizično tveganje ali tveganje prehoda, zaradi česar bi se lahko zmanjšal nabor vrednostnih papirjev, v katere je mogoče vlagati.

¹²³ Glej zlasti četrto načelo (iv) v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustrezne notranje likvidnosti (ILAAP), november 2018.

primer v lokalnih valutah, ter upoštevale možne operativne in druge ovire za zagotavljanje likvidnosti v regijah, v katerih se uresničuje podnebna ali okoljska tveganja.

Pričakuje se tudi, da institucije likvidnostne vire razporejajo v skladu s svojo poslovno strategijo. V ta namen morajo v internih postopkih določanja cen upoštevati specifične mejne stroške instrumentov trajnostnega refinanciranja in, kjer je relevantno, tudi likvidnostne stroške ali koristi v primerjavi z instrumenti navadnega refinanciranja.¹²⁴

¹²⁴ Glej odstavka 24 in 25 Smernic CEBS z dne 27. oktobra 2010 o porazdelitvi likvidnostnih stroškov (Guidelines on liquidity cost benefit allocation).

7 Nadzorniška pričakovanja o razkritjih

Dostop do informacij je nujen za večjo transparentnost institucij in za urejeno delovanje finančnih trgov.¹²⁵ Evropski regulativni okvir zato določa zahteve glede razkritij, ki zagotavljajo, da so za dobro obveščenost tržnih udeležencev na voljo ključne informacije o kapitalu institucij, njihovih tveganjih in izpostavljenostih tveganjem. Razkritja o podnebnih tveganjih omogočajo tržnim udeležencem, da bolj poučeno ocenjujejo fizično tveganje in tveganje prehoda. To po drugi strani omogoča institucijam in vlagateljem, da bolje razumejo finančne posledice podnebnih sprememb.

Omeniti velja, da so institucije EU dosegle politični dogovor, da bodo razvile vseevropski klasifikacijski sistem oziroma taksonomijo za trajnostne naložbe. V prihodnje bodo morale institucije, za katere velja direktiva o nefinančnem poročanju (NFRD), biti še bolj transparentne glede tega, koliko so njihove dejavnosti okoljsko vzdržne.¹²⁶ Podobno velja opozoriti, da namerava Evropska komisija v okviru strategije za utrditev temeljev za trajnostne naložbe opraviti pregled direktive o nefinančnem poročanju.^{127 128}

Politike in postopki razkrivanja

Pričakovanje št. 13

Pričakuje se, da institucije za namene regulativnih razkritij objavljajo smiselne informacije in ključna merila podnebnih in okoljskih tveganj, ki so po njihovi oceni pomembna, pri čemer ustrezno upoštevajo smernice Evropske komisije o nefinančnem poročanju: dopolnilo k poročanju o informacijah, povezanih s podnebjem.

Pričakovanje št. 13.1

Pričakuje se, da institucije v svoji politiki razkritij navedejo glavne dejavnike, ki vplivajo na njihovo oceno pomembnosti podnebnih in okoljskih tveganj, kot tudi pogostost razkritij in obliko objave. Člen 431 in naslednji členi CRR določajo, da morajo institucije javno razkriti določene informacije, ki so pomembne, vendar niso lastniške ali zaupne. Člen 432 CRR določa, da se informacije štejejo za pomembne, če bi njihova opustitev ali napačna navedba lahko spremenila ali vplivala na

¹²⁵ Glej naslov III Smernic EBA o pomembnosti, poslovni skrivnosti in zaupnosti ter o pogostosti razkritij v skladu s členi 432(1), 432(2) in 433 Uredbe (EU) št. 575/2013.

¹²⁶ Glej predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb (14970/19).

¹²⁷ Glej Direktivo 2014/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o spremembi Direktive 2013/34/EU glede razkritja nefinančnih informacij in informacij o raznolikosti nekaterih velikih podjetij in skupin.

¹²⁸ Velike institucije z izdajami, ki kotirajo na borzi, bodo morale v skladu s členom 449a CRR2 od junija 2022 razkrivati tudi informacije o okoljskih, socialnih in upravljaljskih tveganjih.

sprejemanje ekonomskih odločitev.¹²⁹ V ta namen morajo institucije imeti »politike za ocenjevanje primernosti njihovih razkritij, vključno z njihovim preverjanjem in pogostostjo«. ¹³⁰ Pričakuje se, da v politiki razkritij navedejo, kako ocenjujejo pomembnost podnebnih in okoljskih tveganj. ¹³¹ V zvezi s tem smernice EBA določajo, da morajo institucije pri ocenjevanju pomembnosti informacij posebno pozornost nameniti ne le poslovnemu modelu, dolgoročni strategiji in splošnemu profilu tveganosti, temveč tudi vplivu gospodarskega in političnega okolja, predpostavljeni relevantnosti informacij za uporabnike in povezanosti informacij z nedavnimi dogajanjem na področju tveganj in potrebami po razkritju. ¹³²

V skladu s smernicami EBA skupni pragi pomembnosti ne obstajajo. ¹³³ Zato se pričakuje, da institucije ocenijo pomembnost podnebnih in okoljskih tveganj s pomočjo kvantitativnih in kvalitativnih informacij ter pri tem upoštevajo tveganje izgube poslovnega ugleda in tveganje odškodninske odgovornosti, ki sta povezani z vplivom institucije na podnebje in okolje ter izhajata iz spornih vprašanj, povezanih z njihovimi produkti ali dejavnostmi. Poleg tega je smiselno spomniti na nasvet Evropske komisije, da institucije ne bi smele prehitro razvrščati podnebnih tveganj med nepomembna samo zato, ker so dolgoročne narave. ¹³⁴ Institucije opozarjamo, da morajo biti razkritja pomembnih tveganj skladna s členi 433, 434 in 434a CRR.

Pričakovanje št. 13.2

Če institucija meni, da so podnebna tveganja nepomembna, se pričakuje, da to oceno dokumentira z razpoložljivimi kvalitativnimi in kvantitativnimi informacijami, na podlagi katerih je sprejela takšen zaključek. V skladu s členom 432(1) CRR se šteje, da so informacije pomembne, če bi njihova opustitev ali napačna navedba lahko spremenila ali vplivala na oceno ali odločitev uporabnika, ki te informacije uporablja za sprejemanje ekonomskih odločitev. Poleg tega smernice EBA določajo, da mora institucija jasno navesti, če se odloči, da informacij ali sklopa informacij ne bo razkrila, ker so nepomembni. ¹³⁵

Pričakovanje št. 13.3

Kadar institucije razkrijejo podatke, merila in cilje kot pomembne, se pričakuje, da hkrati razkrijejo ali navedejo tudi z njimi povezane metodologije, opredelitve in kriterije. ¹³⁶ Ta razkritja pomagajo tržnim udeležencem, da celovito ocenijo profil tveganosti institucije, s čimer se zmanjša tveganje izgube poslovnega ugleda ali tveganje odškodninske odgovornosti institucije. To pričakovanje velja predvsem v primerih, ko se institucije zavežejo, da bodo prispevale k podnebnim in okoljskim

¹²⁹ Pričakovanja, opisana v tem razdelku, se nanašajo samo na zahteve glede regulativnih razkritij in nikakor ne veljajo za obstoječe računovodske standarde.

¹³⁰ Glej člen 431(3) CRR.

¹³¹ V skladu s členom 431(3) CRR in kot je dodatno pojasnjeno v smernicah EBA, koncept pomembnosti implicira, da je treba razkriti elemente, ki niso izrecno zahtevani s posameznimi določbami CRR.

¹³² Glej Smernice EBA o pomembnosti, poslovni skrivnosti in zaupnosti ter o pogostosti razkritij v skladu s členi 432(1), 432(2) in 433 Uredbe (EU) št. 575/2013, str. 17.

¹³³ Glej Smernice EBA o pomembnosti, poslovni skrivnosti in zaupnosti ter o pogostosti razkritij v skladu s členi 432(1), 432(2) in 433 Uredbe (EU) št. 575/2013, str. 4.

¹³⁴ Glej smernice Evropske komisije o nefinančnem poročanju: dopolnilo k poročanju o informacijah, povezanih s podnebjem.

¹³⁵ Glej odstavek 19 Smernic EBA o pomembnosti, poslovni skrivnosti in zaupnosti ter o pogostosti razkritij v skladu s členi 432(1), 432(2) in 433 Uredbe (EU) št. 575/2013.

¹³⁶ V skladu s členom 432(1) CRR se šteje, da so informacije pomembne, če bi njihova opustitev ali napačna navedba lahko spremenila ali vplivala na oceno ali odločitev uporabnika, ki te informacije uporablja za sprejemanje ekonomskih odločitev.

ciljem. V tem primeru ECB poleg tega pričakuje, da predložijo celovit pregled vpliva celotnega subjekta na okolje. ECB je ocenila, da institucije trenutno razkrivajo neenotne in zgolj delne informacije, pri čemer se nekatere osredotočajo na zaveze, da bodo (oziroma ne bodo) financirale določene dejavnosti, vendar pri tem uporabljenih pragov ali zajetih portfeljev ne opredelijo dovolj natančno. Institucije se spodbuja, da prispevajo k podnebnim in okoljskim ciljem, vendar se pričakuje, da predložijo tudi celovite in smiselne informacije o teh ciljih. Institucije, ki se zavežejo, da bodo s posebnimi politikami financiranja ustavile ali omejile financiranje določenih panog ali dejavnosti, morajo razkriti opredelitev zajete dejavnosti in s tem povezane cilje, vključno z datumi in obsegom poslov po geografskih območjih. Prav tako se pričakuje, da institucije obveščajo o napredku pri doseganju zastavljenih ciljev, o organizaciji notranjega spremljanja ter o relevantnih metodoloških vidikih, zlasti o merilih, po katerih ugotavljajo, katere nasprotne stranke ustrezajo sprejeti politiki financiranja, ter o obsegu poslovnih odnosov. Pričakuje se tudi, da pri poročanju o prispevku poslovnih ciljev in izpostavljenosti k podnebnim ciljem upoštevajo vsa poslovna področja in njihovo skupno izpostavljenost.

Slika 1

Priporočila projektne skupine za finančna razkritja v zvezi s podnebjem (TCFD)

Upravljanje	Strategija	Upravljanje tveganj	Merila in cilji
Razkrijte, kako organizacija upravlja podnebna tveganja in priložnosti.	Razkrijte dejanski in možni vpliv podnebnih tveganj in priložnosti na poslovanje organizacije, njeno strategijo in finančno načrtovanje, če so te informacije pomembne.	Razkrijte, kako organizacija ugotavlja, ocenjuje in upravlja podnebna tveganja.	Razkrijte merila in cilje, ki se uporabljajo pri ocenjevanju in upravljanju relevantnih podnebnih tveganj in priložnosti, če so te informacije pomembne.
Priporočena razkritja			
a) Opišite, kako uprava spremlja podnebna tveganja in priložnosti. b) Opišite vlogo vodstva pri ocenjevanju in upravljanju podnebnih tveganj in priložnosti.	a) Opišite podnebna tveganja in priložnosti, ki ste jih v organizaciji ugotovili na kratki, srednji in dolgi rok. b) Opišite vpliv podnebnih tveganj in priložnosti na poslovanje organizacije, njeno strategijo in finančno načrtovanje. c) Opišite odpornost strategije organizacije glede na različne podnebne scenarije, vključno s scenarijem 2 °C ali manj.	a) Opišite postopke organizacije za ugotavljanje in ocenjevanje podnebnih tveganj. b) Opišite postopke organizacije za upravljanje podnebnih tveganj. c) Opišite, kako so postopki za ugotavljanje, ocenjevanje in upravljanje podnebnih tveganj vključeni v splošni okvir organizacije za upravljanje tveganj.	a) Razkrijte merila, ki jih organizacija uporablja za ocenjevanje podnebnih tveganj in priložnosti v skladu s svojo strategijo in postopki za upravljanje tveganj. b) Razkrijte izpuste toplogrednih plinov obsega 1, 2 in po potrebi 3 ter z njimi povezana tveganja. c) Opišite cilje, ki jih organizacija uporablja pri upravljanju podnebnih tveganj in priložnosti, ter njeno uspešnost pri doseganju teh ciljev.

Vir: TCFD.

Vsebina razkritij o podnebnih in okoljskih tveganjih

Pričakovanje št. 13.4

Pričakuje se, da institucije razkrijejo podnebna in okoljska tveganja, ki so finančno pomembna glede na smernice Evropske komisije o nefinančnem poročanju: dopolnilo k poročanju o informacijah, povezanih s podnebjem. V dopolnilu so zbrana priporočila projektne skupine TCFD in napotki, ki so usklajeni z direktivo o nefinančnem poročanju. Pričakovana razkritja so razdeljena v pet glavnih skupin: poslovni model, politike in procesi skrbnega pregleda, rezultati, tveganja in upravljanje tveganj ter ključni kazalniki uspešnosti. V zvezi z njimi želimo institucije spomniti na pričakovanja ECB glede poslovnega modela in strategije, upravljanja in upravljanja tveganj, ki so predstavljena v tem vodniku.

Pričakovanje št. 13.5

Predvsem se pričakuje, da institucije razkrijejo, katere izpuste toplogrednih plinov obsega 3¹³⁷ financirajo na ravni celotne skupine. Čeprav ECB ne predpisuje nobene konkretne metodologije za merjenje in/ali dodeljevanje izpustov,¹³⁸ je priporočljivo, da institucije uporabljajo podroben oziroma znat pristop k merjenju izpustov ogljikovega dioksida, ob tem pa spoštujejo protokol o toplogrednih plinih, kot je predpisano v prilogi Evropske komisije. To bi denimo pomenilo, da se ogljična intenzivnost velikih korporativnih portfeljev meri za vsak projekt v portfelju posebej in da se dejanska poraba energije ali oznaka energetske učinkovitosti nepremičninskih portfeljev ugotavlja za vsak objekt posebej. Pričakuje se, da institucije razkrijejo:¹³⁹

- obseg ali odstotni delež sredstev, povezanih z ogljikom, v vsakem portfelju v milijonih EUR ali kot odstotek tekoče vrednosti portfelja ter, kolikor je mogoče, najboljšo oceno tega zneska ali odstotnega deleža do konca obdobja načrtovanja;
- tehtano povprečje ogljične intenzivnosti vsakega portfelja, kjer so podatki na voljo ali jih je mogoče oceniti z razumno natančnostjo, ter, kolikor je mogoče, najboljšo možno oceno tega tehtanega povprečja ogljične intenzivnosti do konca obdobja načrtovanja;
- obseg izpostavljenosti po sektorjih nasprotnih strank in, kolikor je mogoče, najboljšo možno oceno tega obsega do konca obdobja načrtovanja;
- izpostavljenosti kreditnemu tveganju in obseg zavarovanja po geografskih območjih/državah, v katerih potekajo dejavnosti ali se nahaja zavarovanje, z navedbo območij/držav, ki so močno izpostavljene fizičnemu tveganju.

Pričakuje se, da institucije razkrijejo metodologijo in predpostavke, ki jih pri tem uporabljajo, oziroma da navedejo, kje so metodologija in predpostavke opisane. To bi na primer vključevalo opredelitve in formule za izračun zgornjih kazalnikov.

¹³⁷ Po razumevanju ECB izpusti obsega 3 obsegajo izpuste sredstev, ki so v posesti institucije (financirani izpusti).

¹³⁸ ECB je na primer opazovala nekatere institucije, ki za merjenje in razkrivanje financiranih izpustov uporabljajo metodologijo, ki jo je razvila organizacija Partnership for Carbon Accounting Financials.

¹³⁹ Glej prilogo 1 k smernicam Evropske komisije o nefinančnem poročanju: dopolnilo k poročanju o informacijah, povezanih s podnebjem.

Pričakuje se, da institucije razkrijejo ključne kazalnike uspešnosti in ključne kazalnike tveganj, ki jih uporabljajo za namene določanja strategije in upravljanja tveganj, kot tudi svojo uspešnost glede na ta merila. V skladu z dopolnilom Evropske komisije in ključnimi sporočili EBA se pričakuje, da institucije razkrijejo uporabljena merila ter cilje in stopnjo doseganja teh ciljev. Pričakuje se, da institucije s pomočjo omenjenih meril opišejo odpornost svoje strategije na kratki, srednji in dolgi rok po različnih podnebnih scenarijih.

Pričakuje se, da institucije preučijo vse dodatne informacije v zvezi z okoljskimi tveganji, ki so pomembne za celovito oceno njihovega profila tveganosti. Tveganja za finančne institucije namreč izhajajo iz mnogih različnih okoljskih dejavnikov, kot so pomanjkanje vode, izginevanje biotske raznovrstnosti, pomanjkanje virov in onesnaževanje. Ker se okviri za razkritja in potrebe tržnih udeležencev na tem področju razvijajo zelo hitro, je priporočljivo, da institucije aktivno izboljšujejo svoja razkritja.

Okvir 11

Primer opazovane prakse: pregled usklajenosti razkritij s priporočili TCFD

ECB je opazovala banko, ki pripravlja shematičen pregled svoje usklajenosti z različnimi priporočili TCFD. V pregledu navaja tista poglavja, v katerih so razkritja usklajena s priporočili TCFD.

Tabela A

Poenostavljena pregledna tabela

Kategorija	Priporočilo TCFD	Sklic na razkritja institucije
Upravljanje	a) Opišite, kako uprava spremlja podnebna tveganja in priložnosti.	Dokument X, stran ABC
	b) Opišite vlogo vodstva pri ocenjevanju in upravljanju podnebnih tveganj in priložnosti.	Dokument X, stran ABC
Strategija	a) Opišite podnebna tveganja in priložnosti, ki ste jih v organizaciji ugotovili na kratki, srednji in dolgi rok.	Dokument Y, stran ABC
	b) Opišite vpliv podnebnih tveganj in priložnosti na poslovanje organizacije, njeno strategijo in finančno načrtovanje.	Dokument Y, stran ABC
	c) Opišite odpornost strategije organizacije glede na različne podnebne scenarije, vključno s scenarijem 2 °C ali manj.	Dokument X, stran ABC
Upravljanje tveganj	a) Opišite postopke organizacije za ugotavljanje in ocenjevanje podnebnih tveganj.	Dokument Z, stran ABC
	b) Opišite postopke organizacije za upravljanje podnebnih tveganj.	Dokument Z, stran ABC
	c) Opišite, kako so postopki za ugotavljanje, ocenjevanje in upravljanje podnebnih tveganj vključeni v splošni okvir organizacije za upravljanje tveganj.	Dokument Z, stran ABC Dokument Z, stran ABC
Merila in cilji	a) Razkrijte merila, ki jih organizacija uporablja za ocenjevanje podnebnih tveganj in priložnosti v skladu s svojo strategijo in postopki za upravljanje tveganj. Opišite postopke organizacije za upravljanje podnebnih tveganj.	Dokument X, stran ABC
	b) Razkrijte izpuste toplogrednih plinov obsega 1, 2 in po potrebi 3 ter z njimi povezana tveganja.	Dokument X, stran ABC
	c) Opišite cilje, ki jih organizacija uporablja pri upravljanju podnebnih tveganj in priložnosti, ter njeno uspešnost pri doseganju teh ciljev.	Dokument Y, stran ABC

Viri

- ACPR, »Analysis and synthesis: French banking groups facing climate change-related risks«, 2019.
- BaFin, »Guidance Notice on Dealing with Sustainability Risks«, 2019.
- DNB, »Waterproof? An exploration of climate risks for the Dutch financial sector«, 2017.
- DNB, »An energy transition risk stress test for the financial system of the Netherlands«, 2018.
- DNB, »Values at risk? Sustainability risks and goals in the Dutch financial sector«, 2019.
- DNB, »Integration of climate risk considerations into banks' risk management«, *dokument o dobrih praksah*, 2020.
- DNB, »Indebted to nature: Exploring biodiversity risks for the Dutch financial sector«, junij 2020.
- EBA, »Action Plan on Sustainable Finance«, 2019.
- ECB, »Financial Stability Review«, maj 2019.
- EEA, »Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2012: An indicator-based report«, 2012.
- ESRB, »Too late, too sudden: Transition to a low-carbon economy and systemic risk«, 2016.
- IRENA, »Stranded assets and renewables. How the energy transition affects the value of energy reserves, buildings and capital stock«, 2017.
- NGFS, »A call for action: Climate change as a source of financial risk«, 2019.
- NGFS, »Technical supplement to the First NGFS comprehensive report«, 2019.
- NGFS, »Guide for Supervisors: Integrating climate-related and environmental risks in prudential supervision«, maj 2020.
- NGFS, »Requirements for scenario-analysis«, v pripravi.
- OECD, »Guidelines for Multinational Enterprises«, 2019.
- OECD, »The economic consequences of climate change«, 2015.
- OECD, »Due Diligence for Responsible Corporate Lending and Securities Underwriting – Key considerations for banks implementing the OECD Guidelines for Multinational Enterprises«, 2019.

TCFD, »Technical supplement: The Use of Scenario Analysis in Disclosure of Climate-related Risks and Opportunities«, 2017.

© **Evropska centralna banka, 2020**

Poštni naslov 60640 Frankfurt na Majni, Nemčija
Telefon +49 69 1344 0
Spletno mesto www.ecb.europa.eu

Vse pravice so pridržane. Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno pod pogojem, da je naveden vir.